

379.23

ค 3 ก ก

7.3

การศึกษาทักษะของครูและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่อง
ที่มีต่อการขยายการศึกษามาศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4

ค 3 ก.ย. 2535

ปริญญาโท

ของ

จำ ชัยศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มกราคม 2535

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

180659

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานีพร้อมฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
การบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

.....*ศาสตราจารย์ ดร. A*.....ประธาน

(ผศ.ประหยัด ทาสีตะพันธ์)

.....*ดร. อาวุธ วัฒนสิน*.....กรรมการ

(ผศ.อาวุธ วัฒนสิน)

คณะกรรมการสอบ

.....*ศาสตราจารย์ ดร. A*.....ประธาน

(ผศ.ประหยัด ทาสีตะพันธ์)

.....*ดร. อาวุธ วัฒนสิน*.....กรรมการ

(ผศ.อาวุธ วัฒนสิน)

.....*ดร. กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์*.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(รศ.กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานีพร้อมฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ

.....*ดร. สมพร บัวทอง*.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศ.ดร.สมพร บัวทอง)

วันที่ 21 เดือน มกราคม พ.ศ. 2535

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประหยัด
ทาสีตะพันธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์อาวุธ วัฒนสิน ประธานและกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์
ซึ่งได้ให้คำแนะนำปรึกษา เอาใจใส่ แก้ไขข้อบกพร่องอย่างใกล้ชิดโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง
และสำนึกในความกรุณาจากท่านทั้งสองเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้
และผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ เป็นอย่างสูง ในฐานะ
กรรมการสอบ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีค่ายิ่ง ส่งผลให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ ดร.สมชัย ชินะตระกูล จากศูนย์คอมพิวเตอร์ วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จ
เจ้าพระยา ที่ได้กรุณาวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนข้อแนะนำที่เป็นประโยชน์ยิ่งต่อการวิจัยครั้งนี้
ขอขอบคุณนายสนั่น ประสงค์ศิลป์ ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต นายสุขุม มูลเมือง ผู้เชี่ยวชาญ
งานวิจัย ฝ่ายเศรษฐกิจการศึกษา กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เจ้าหน้าที่
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต ตลอดจนครู-อาจารย์ และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนใน
โครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ทุกคนเป็นอย่างสูง ที่ช่วยให้
การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความเรียบร้อย และสุดท้ายปริญญานิพนธ์ฉบับนี้จะไม่สำเร็จลงได้ด้วยดี
ถ้าไม่ได้คุณชวนพิศ ชัยศรี อาจารย์โรงเรียนสตรีภูเก็ต ที่ได้ช่วยเหลือตั้งแต่เริ่มต้น จนเป็น
รูปเล่มที่สมบูรณ์

ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ฉ่ำ ชัยศรี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 กับนโยบายการศึกษาระดับ ...	8
แนวความคิดเกี่ยวกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ	12
การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดย ไม้บังคับ	14
ข้อจำกัดการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา	15
การนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ	15
โครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4	20
หลักและแนวทางในการศึกษาที่คณะของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่มีต่อ	
การขยายการศึกษาภาคบังคับ	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
การกำหนดกลุ่มประชากร	40
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	41

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
วิธีการจัดกระทำข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	47
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	48
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	51
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	78
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	78
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	78
การวิเคราะห์ข้อมูล	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	86
อภิปรายผล	87
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	93
บรรณานุกรม	94
ภาคผนวก	99
ประวัติย่อของผู้วิจัย	122

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	จำนวนประชากรที่ศึกษา จำนวนตามรายจังหวัด อำเภอและโรงเรียน ในเขตการศึกษา 4	41
2	แสดงร้อยละของครู - อาจารย์ และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียน ในโครงการนรร้อง ในเขตการศึกษา 4 ที่ตอบแบบสอบถาม	46
3	ร้อยละของครู - อาจารย์ จำนวนตามลักษณะทั่วไป	53
4	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงทัศนคติของครู - อาจารย์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ เรื่องความพร้อมของโรงเรียน ในโครงการนรร้อง ในงาน 4 ด้าน	54
5	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงทัศนคติของครู - อาจารย์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เรื่องความพร้อมของโรงเรียน ในดำเนินงานบริหารทั่วไป	56
6	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงทัศนคติของครู - อาจารย์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เรื่องความพร้อมของโรงเรียน ในดำเนินงานวิชาการ	59
7	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงทัศนคติของครู - อาจารย์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เรื่องความพร้อมของโรงเรียน ในดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	62
8	ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงทัศนคติของครู - อาจารย์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เรื่องความพร้อมของโรงเรียน ในดำเนินงานกิจการนักเรียน	65

9	ร้อยละของผู้ปกครองนักเรียน जानแนกตามสภาพลักษณะทั่วไปของผู้ตอบ แบบสอบถาม	67
10	ร้อยละของผู้ปกครองนักเรียน जानแนกตามลักษณะทั่วไปของครอบครัว	69
11	ร้อยละของผู้ปกครองนักเรียน जानแนกตามเหตุผลที่ส่งบุตรเข้าเรียนในโรงเรียน โครงการนาร่อง	73
12	ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงทัศนคติของผู้ปกครองนักเรียน ..	74

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แผนภูมิแสดงระบบการศึกษา	9
---	-------------------------------	---

ภูมิหลัง

ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ได้จัดระบบการศึกษาไว้เป็น 4 ระดับคือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา และให้ระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับของประชาชนทุกคนโดยรัฐพยายามเร่งรัดคุณภาพและจัดให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึง การศึกษาระดับนี้เป็นการศึกษาที่จัดให้เปล่าสำหรับสถานศึกษาของรัฐและท้องถิ่น ใช้เวลาเรียนในระดับนี้ 6 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน ให้คงสภาพอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้มีความสามารถในการประกอบอาชีพตามควรแก่วัยและความสามารถ (ราชกิจจานุเบกษา. 2520 : 337 - 361)

ปัจจุบันประเทศไทยพัฒนาก้าวหน้าไปมาก การเปลี่ยนแปลงทุกด้านเป็นไปอย่างรวดเร็ว ความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ และทำให้สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศเปลี่ยนแปลงไปส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่และค่านิยม ตลอดจนคุณธรรมของคนในชาติเป็นอย่างมาก ระบบการศึกษาซึ่งเป็นระบบที่สำคัญ มีหน้าที่ในการสนับสนุนการพัฒนาประเทศและเป็นระบบที่ไม่สามารถจะแยกจากรบบอื่น ๆ ได้ การศึกษาจึงต้องปรับตัวตามไปด้วยอย่างทันการ รัฐจึงจำเป็นต้องเร่งดำเนินการเพื่อปรับความรู้สึนึกคิด และค่านิยม สภาพความเป็นอยู่ ตลอดจนปรับความรู้ความสามารถของประชาชนให้สูงขึ้นและมีคุณภาพเพื่อเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพพัฒนาชีวิตและครอบครัว และมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของบ้านเมือง (กรมวิชาการ. 2532 : 1 - 2)

การศึกษาขั้นพื้นฐานที่ประชากรไทยทุกคนควรจะได้รับ รัฐกำหนดไว้สูงสุดเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เท่านั้น จากสภาพปัจจุบันการศึกษาพื้นฐานระดับนี้ ยังไม่เป็นการเพียงพอสำหรับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาสังคมและชนบทของไทย รัฐบาลมีความเห็นว่าน่าจะขยายการศึกษาพื้นฐานออกไปให้สูงขึ้น เช่นเดียวกับอารยะประเทศโดยให้ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษา เนื่องจากเด็กที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว เด็กเหล่านี้ส่วนใหญ่เข้าสู่ตลาดแรงงาน

ขั้นต่ำ และกลับไปประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมีทักษะและความพร้อมจากภาครัฐจึงเห็นสมควรที่จะเตรียมเด็กเหล่านี้ให้มี อายุ ความรู้ และความพร้อมมากขึ้น โดยตรงค์ให้ประชาชนสนใจและตื่นตัวในเรื่องนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 11 - 12)

การขยายการศึกษาภาคบังคับ จะทำให้ประชาชนมีคุณภาพและเป็นการวางรากฐานของการเป็นชาติที่เจริญของเมืองไทยในวันข้างหน้า ซึ่งเมื่อพิจารณาประเทศที่เจริญแล้วในยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น ปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศที่พัฒนาคือ การมีคุณภาพของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสร้างเงื่อนไขทางสังคม ให้เยาวชนได้รับการศึกษาในชั้นเรียนอย่างทั่วถึง และให้มีคุณภาพในที่สุด จะเห็นได้ว่าเยาวชนญี่ปุ่น 96% จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือ เรียนอยู่ในโรงเรียนถึง 12 ปี ส่วนของไทยเราให้เรียน 6 ปีเท่านั้น (ขุนทอง อินทร์ไชย. 2533 : 22 - 23) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาของไทย มีปัญหาเรื่องอัตราการเรียนต่อของผู้จบประถมศึกษาปีที่ 6 เข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จากการศึกษาวิจัยของ กองแผนงาน กระทรวงศึกษาธิการ (2528 : 19) พบว่า การที่เยาวชนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ สาเหตุที่สำคัญมี 3 ประการคือ นักเรียนและผู้ปกครองไม่เห็นคุณค่าหรือประโยชน์ของการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ปกครองที่ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่สามารถส่งบุตรหลานเรียนต่อได้ และต้องการให้ช่วยทำงานบ้าน และช่วยครอบครัวหารายได้อีกทั้งการคมนาคมระหว่างบ้านกับโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่สะดวก

คณะรัฐมนตรีเห็นความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพของประชาชนให้มีความรู้และมีทักษะในการประกอบอาชีพ และความจำเป็นในการแก้ปัญหาอัตราการเรียนต่อของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นให้สูงขึ้นจึงได้มีมติเห็นชอบในหลักการ ให้กระทรวงศึกษาธิการขยายการศึกษาภาคบังคับต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี (9 ปี) เพื่อยกระดับความรู้พื้นฐานของประชาชนให้สูงขึ้นได้ (สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. 2533 : 2)

การดำเนินการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินการโดยจัดเป็นโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ ในจังหวัดต่าง ๆ จังหวัดละ 1 - 2 โรงเรียนเริ่มโครงการในปีการศึกษา 2533 โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานตามโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 3 ประการคือ

1. เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี
2. เพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีที่ศึกษาต่อในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี
3. เพื่อศึกษาเจตคติของผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 8)

ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ จะมีผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับที่สำคัญยิ่ง เพราะหากผู้ปกครองไม่สนใจหรือไม่เห็นด้วยก็จะไม่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนหรือเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษา การดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ และในทางอ้อมเดียวกันทัศนะของครูก็จะมีผลต่อการดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับเช่นกัน เพราะหากครูมีทัศนะในแง่ลบต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ การดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับก็จะสำเร็จได้ยากเช่นกัน ประกอบกับการดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับ โดยการจัดโครงการนาร่องดังกล่าว ยังไม่มีผู้ใดศึกษามาก่อนว่า ทัศนะของครูและผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับของรัฐเป็นอย่างไร ผู้ศึกษาจึงประสงค์ศึกษาในเรื่องนี้ เพื่อนำผลจากการศึกษาไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการขยายการศึกษาภาคบังคับและนำไปใช้ในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาทัศนะของครู - อาจารย์ ในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียนในการดำเนินงานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและงานกิจการนักเรียน

2. เพื่อศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ทำให้ทราบทัศนะของครู - อาจารย์และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่องทั้ง 2 ประการข้างต้น ซึ่งจะ เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารการศึกษา นำไปใช้ในการกำหนดแนวทางขยายการศึกษาภาคบังคับ ให้สอดคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของท้องถิ่น และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงวิธีดำเนินงานในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตของปัญหา

1.1 มุ่งศึกษาทัศนะของครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 เรื่องความพร้อมของโรงเรียนด้านต่าง ๆ คือ

1.1.1 งานบริหารทั่วไป

1.1.2 งานวิชาการ

1.1.3 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

1.1.4 งานกิจการนักเรียน

1.2 มุ่งศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

2. ประชากร

2.1 ครู - อาจารย์ ผู้ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ในปีการศึกษา 2533 จำนวน 60 คน

2.2 ผู้ปกครองนักเรียนซึ่งมีบุตรกำลังเรียนระดับมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2533 ในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 จำนวน 225 คน

3. ตัวแปรที่จะศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

3.1.1 ความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี 4 ด้าน

3.1.1.1 งานบริหารทั่วไป

3.1.1.2 งานวิชาการ

3.1.1.3 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

3.1.1.4 งานกิจการนักเรียน

3.1.2 ความพร้อมของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ทิศนะของ

3.2.1 ครู - อาจารย์

3.2.2 ผู้ปกครองนักเรียน

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. โรงเรียนในโครงการนาร่อง หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ที่เข้าโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในปีการศึกษา 2533 ในจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 4 ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต ระนอง พังงา กระบี่ และจังหวัดตรัง

2. ครู - อาจารย์ หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนหรือบริหารโรงเรียน ในโรงเรียนในโครงการนาร่องโดยได้รับเดือนประจำ จากงบประมาณหมวดเงินเดือน

3. ทักษะของ ครู - อาจารย์ หมายถึง ความคิดเห็นของครู - อาจารย์ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในส่วนที่เกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในการขยายการศึกษาภาคบังคับ

4. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา - มารดา หรือผู้รับผิดชอบและดูแลเอาใจใส่อบรมสั่งสอนนักเรียน เช่น ญาติ หรือผู้ที่บิดา - มารดาไว้วางใจและฝากบุตรธิดา ให้พักอาศัยอยู่ด้วย

5. ทักษะของผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

6. การขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี หมายถึง วิธีการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้แก่นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี เป็น 9 ปี

7. ความพร้อมของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่อง ได้แก่ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานกิจการนักเรียน

7.1 งานบริหารทั่วไป หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษาในโครงการนาร่องที่เกี่ยวกับ การวางแผนปฏิบัติงานการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนของครูเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ครอบคลุมถึง การจัดบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งานธุรการการเงินตลอดถึงทรัพยากรต่าง ๆ ด้วย

7.2 งานวิชาการ หมายถึง งานที่โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการนาร่องดำเนินการเกี่ยวกับ การจัดแผนการเรียน กิจกรรมที่ครูจัดขึ้นเพื่อประกอบการเรียน การสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล ตลอดถึงการจัดบุคลากรและการพัฒนาบุคลากรทางวิชาการ

7.3 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน หมายถึง งานที่โรงเรียนประถมศึกษาในโครงการนาร่อง ได้ดำเนินการเกี่ยวกับการสร้างความสัมพันธ์ที่โรงเรียนมีต่อชุมชน ในลักษณะการรับและการให้ข้อมูล และการให้ความช่วยเหลือต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจที่ดีต่อกัน เพื่อความร่วมมือในการศึกษาของนักเรียน

7.4 งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานบริหารและงานบริการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน จะครอบคลุมถึงงานเกี่ยวกับการจัดบริการของโรงเรียน และที่รัฐจัดให้ คือการจัดบริการ สวัสดิการ และกิจกรรมนักเรียน

8. เขตการศึกษา 4 หมายถึง ท้องที่ที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาใน 5 จังหวัด ได้แก่จังหวัดภูเก็ต ระนอง พังงา กระบี่ และจังหวัดตรัง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนำเสนอในบทนี้ เรียงตามลำดับหัวข้อดังนี้

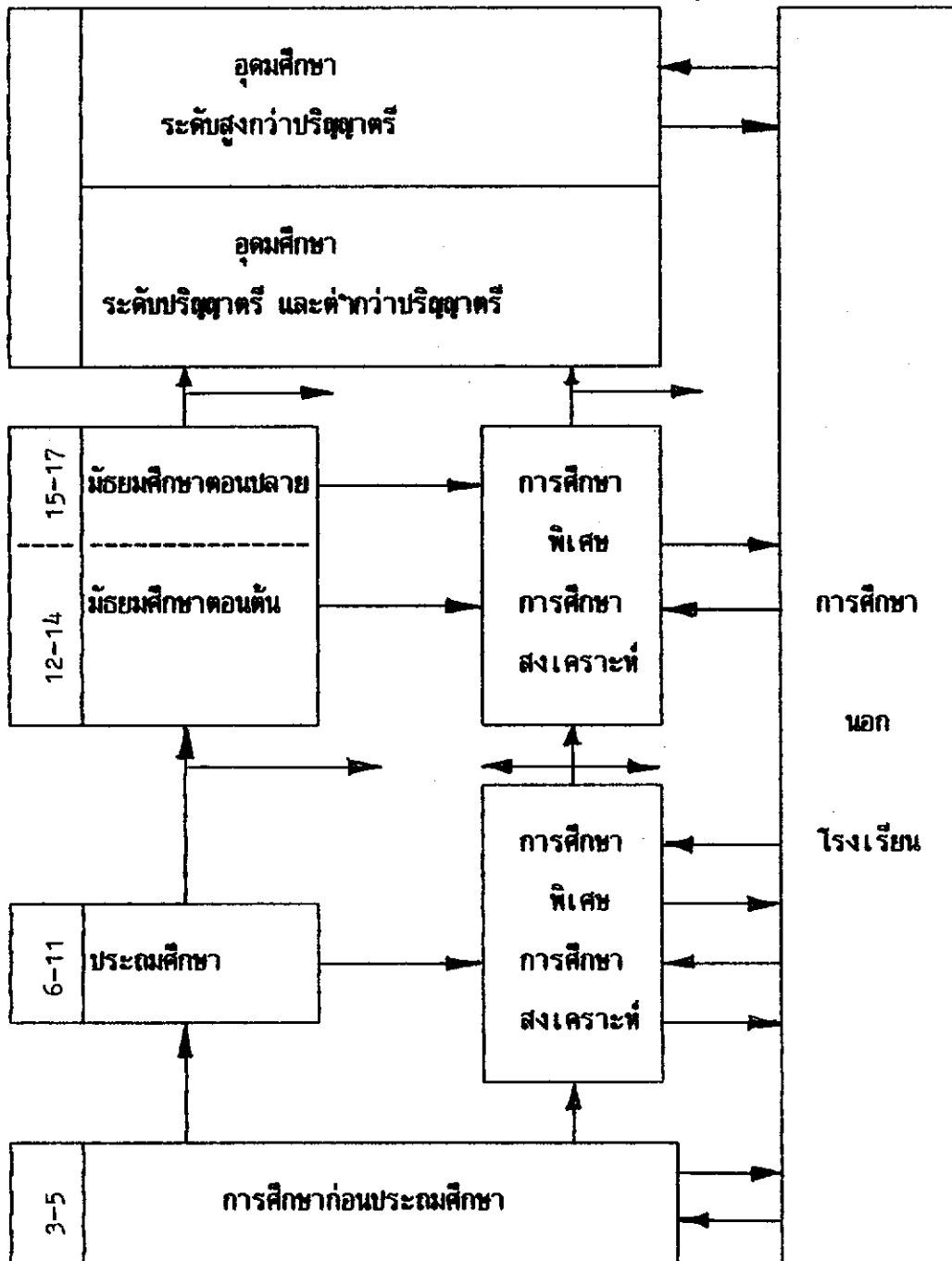
1. แผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 กับนโยบายการศึกษาบางระดับ
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ
3. การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่บังคับ
4. ข้อจำกัดในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา
5. โครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4
6. หลักและแนวทางในการศึกษาทัศนะของครูและผู้บริหารของนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 กับนโยบายการศึกษาบางระดับ

แผนการศึกษาแห่งชาติเป็นเอกสารที่แสดงจุดมุ่งหมาย แนวทางตลอดจนนโยบายในการจัดการศึกษาของรัฐ ที่ไม่ว่าจะเป็นรัฐบาลใดก็ต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามที่แผนการศึกษาแห่งชาติกำหนดไว้ ทั้งนี้ได้มีพระบรมราชโองการให้ใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ตั้งแต่วันที่ 1 มิถุนายน 2520 เป็นต้นไป

แนวนโยบายการศึกษาของรัฐตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (สำนักงานราชกิจจานุเบกษา. 2520 : 342 - 347) กำหนดไว้ว่ารัฐพึงจัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึง บริบูรณ์และจัดให้เปล่าสำหรับการศึกษาของรัฐและท้องถิ่น ทั้งนี้การศึกษาภาคบังคับ หมายถึง การศึกษาที่มีกฎหมายบังคับให้ทุกคนเรียนอยู่ในโรงเรียนจนกว่าจะพ้นเกณฑ์บังคับ และผู้บริหารของ เด็กซึ่งมีอายุย่างเข้าปีที่แปด จะต้องส่งเด็กเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาจนกว่าจะมีอายุย่างเข้าปีที่สิบห้า หากผู้บริหารผู้ใดไม่ปฏิบัติตามต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

ระบบการศึกษาตามนโยบายแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และระดับอุดมศึกษา ดังภาพประกอบ

อายุโดยประมาณ

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิแสดงระบบการศึกษา

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา มีสาระสำคัญดังนี้

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา

การประถมศึกษาเป็นการศึกษากาเกณฑ์ มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐานต่าง ๆ ได้แก่ การอ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้ ประกอบอาชีพตามสมควรแก่วัยและดำรงตนเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย

นโยบายการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา

นโยบายของรัฐตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 กำหนดไว้ว่าจะจัดการศึกษาให้ทั่วถึงบริบูรณ์ และจัดให้เปล่าสำหรับสถานศึกษาของรัฐและท้องถิ่น จากนโยบายดังกล่าวได้นำมาขยายเป็นนโยบาย ซึ่งกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 4 และที่ 5 สำหรับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 ได้กำหนดให้จัดการศึกษากาเกณฑ์ให้ทั่วถึงทุกตำบลในปีการศึกษา 2525

ในแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรมของกระทรวงศึกษาธิการ ระยะเวลาที่ 6 พ.ศ. 2530 - 2534 ได้กำหนดเป้าหมายให้เด็กวัยเกณฑ์การศึกษากาเกณฑ์ทุกคนได้เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาและมีเป้าหมายให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาในส่วนภูมิภาคท้องถิ่นชนบทได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับที่สูงขึ้นในรูปแบบใดรูปหนึ่งมากขึ้น โดยมีเป้าหมายรวมทั้งประเทศประมาณร้อยละ 60 ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาเมื่อสิ้นแผนพัฒนาฯ ระยะเวลาที่ 6 เพื่อเตรียมการให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาของมวลชนหรือการศึกษากาเกณฑ์ในทศวรรษหน้า

การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาลงระดับประถมศึกษา โดยมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพที่เหมาะสมกับวัย ความต้องการ ความสนใจและความถนัด เพื่อให้แต่ละบุคคลเข้าใจและรู้จักเลือกอาชีพที่เป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม การศึกษาระดับนี้

แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้เวลาเรียนตอนละ
ประมาณ 3 ปี

นโยบายการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

นโยบายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ที่เกี่ยวกับการมัธยมศึกษาระบุ
ไว้ดังนี้ "รัฐพึงจัดและส่งเสริมการมัธยมศึกษา เพื่อประกันความเสมอภาคในโอกาสที่จะเข้ารับ
การศึกษาในระดับนี้ของพลเมือง โดยจัดให้สอดคล้องและสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและ
สังคมของประเทศ ตลอดจนให้มีประสิทธิภาพในการทำงาน"

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายและเป้าหมายเกี่ยวกับการมัธยมศึกษาไว้ใน
แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) เกี่ยวกับ
ความเสมอภาคทางการศึกษา ดังนี้

ขยายการศึกษาและบริการทางการศึกษารวมทั้งพัฒนากระดับมาตรฐานคุณภาพ
การศึกษาในส่วนภูมิภาคชนบท เพื่อความเสมอภาคทางการศึกษาทุกระดับ
ทุกประเภท โดยเฉพาะในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา
ตอนต้น โดยการประสานทรัพยากรทางการศึกษาในท้องถิ่นร่วมกัน เพื่อให้บรรลุ
ตามเป้าหมาย

ทั้งนี้ ได้กำหนดเป้าหมายให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาในส่วนภูมิภาค ท้องถิ่นชนบท ได้
ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือระดับที่สูงขึ้นในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่งมากขึ้นโดยมี
เป้าหมายรวมทั้งประเทศประมาณร้อยละ 60 ของนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษา เมื่อสิ้นแผน
พัฒนาฯ ระยะที่ 6 เพื่อเตรียมการให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษา เป็นการศึกษาของมวลชนหรือ
การศึกษาภาคบังคับในทศวรรษหน้า (กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ,
2531 : 1/9 - 1/20)

แนวความคิดเกี่ยวกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) เป็นต้นมา รัฐได้เน้นความจำเป็นในการจัดการศึกษาในระดับสูงกว่าประถมศึกษาเพิ่มขึ้นว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เป้าหมายการพัฒนาการศึกษาในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 5 จึงได้ระบุเป้าหมายการเพิ่มจำนวนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไว้ โดยกำหนดว่าจะขยายให้ได้เป็นร้อยละ 48 ของประชากรในกลุ่มอายุ และในทางองเดียวกันแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ก็ได้ระบุว่าเด็กที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้ว ไม่ได้ศึกษาต่อ ควรได้รับการสนับสนุนให้ศึกษาต่อให้มากที่สุดในระดับมัธยมศึกษา หรือในรูปแบบต่าง ๆ ที่สูงกว่าการศึกษาในระดับประถมศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2532 : 1)

จากความคิดว่าการจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่ประชาชนเพียง 6 ปี ยังไม่สามารถตอบสนองต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจและทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่าง ๆ ก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง หากได้มีการขยายการศึกษาภาคบังคับเป็น 9 ปี ก็จะทำให้ประชาชนมีความรู้พื้นฐานทันต่อความเปลี่ยนแปลงของประเทศ ความคิดดังกล่าวนี้สอดคล้องกับแนวความคิดที่ว่าประเทศไทยจะเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในอนาคต หากเป็นเช่นนั้นประชาชนก็จะต้องมีความรู้พื้นฐานดี ซึ่งหมายถึงความรู้ทางวิชาสามัญทั่วไป วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความรู้ในวิชาชีพต่าง ๆ อยู่ในเกณฑ์ดี

การจัดการศึกษาของประเทศอุตสาหกรรม เช่น ญี่ปุ่น จีน มาเลเซีย สิงคโปร์จะเห็นว่าได้มีการจัดการศึกษาภาคบังคับแก่ประชาชน 7 ปี ยกเว้นประเทศสิงคโปร์ ซึ่งจัดการศึกษาภาคบังคับให้แก่ประชาชน 8 ปี โดยไม่ต้องบังคับ ส่วนของประเทศไทยจัดการศึกษาภาคบังคับเพียง 6 ปีเท่านั้น ฉะนั้นเพื่อเตรียมการเข้าสู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ ประเทศไทยจึงต้องขยายการศึกษาภาคบังคับให้มากขึ้น (อธิปัตย์ คลี่สุนทร, 2532 : 7)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดประชุมเพื่อระดมความคิดในการขยายการศึกษาภาคบังคับขึ้นเมื่อวันที่ 10 มีนาคม 2530 แต่ปรากฏว่าที่ประชุมไม่เห็นด้วยกับ

การขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 6 ปี ไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอีก 3 ปี โดยที่ประชุมได้เสนอแนะแนวทางเพื่อปรับปรุงการจัดการศึกษาที่อยู่ในความรับผิดชอบ ดังนี้

1. ปรับปรุงการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปัจจุบันให้บรรลุผลทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ
2. ประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกันระหว่างกรมสามัญศึกษากับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
3. ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพและประสิทธิภาพให้สอดคล้องและต่อเนื่องกันกับในระบบโรงเรียน
4. ใช้งบประมาณผลิตครูให้มีคุณภาพแทนที่จะใช้การขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
5. การศึกษาจะต้องมีหลายรูปแบบและมีความหลากหลาย ควรจัดให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมของแต่ละท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์ของชุมชนเอง
6. ควรเก็บเงินบำรุงการศึกษาสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตเมือง เพื่อนำไปอุดหนุนช่วยเหลือโรงเรียนชนบทหรือท้องถิ่นยากจน นอกจากนี้อาจจะต้องเพิ่มเงินช่วยเหลือด้วย แต่การช่วยเหลือควรจะเป็นการให้โดยพิจารณาเป็นรายบุคคล ไม่ใช่ใช้เกณฑ์พื้นที่เป็นหลัก (กองแผนงาน. 2530 : 21 - 25)

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้พิจารณาและเสนอความคิดเห็นในการขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นพื้นฐาน ระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยไม่บังคับในระดับมัธยมศึกษา และได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2530 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบตามแนวทางขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นพื้นฐาน 2 ประการ คือ

1. รัฐควรเร่งขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษาขึ้นพื้นฐานไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นโดยไม่บังคับไปก่อนเป็นเวลา 5 ปี นับตั้งแต่ปีงบประมาณ 2532 เป็นต้นไป โดยรูปแบบและมาตรการต่าง ๆ และส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่ค้อยฐานะทางเศรษฐกิจ ได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้สูงขึ้น
2. ให้หน่วยงานที่รับผิดชอบติดตามประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละที่ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานและหารูปแบบการจัดการศึกษาที่เหมาะสม (กองแผนงาน. 2531 : 1)

การขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่บังคับ

จากมติคณะรัฐมนตรี ที่เห็นชอบในหลักการให้กระทรวงศึกษาธิการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยไม่บังคับในระดับมัธยมศึกษาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มอบหมายให้กรมสามัญศึกษาเป็นผู้นำดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา และกรมสามัญศึกษา กำหนดโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการและของรัฐ โดยกำหนดเป้าหมายที่จะดำเนินการในโรงเรียน ในเขตพื้นที่ยากจน 38 จังหวัด มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เข้าเรียนต่อในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีจำนวนสูงขึ้นโดยเฉพาะในเขตชนบทยากจน
2. เพื่อลดค่าใช้จ่ายของผู้ปกครองในการส่งบุตรหลานเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเฉพาะในเขตชนบทยากจน
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เข้าศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนใกล้บ้าน หรือได้รับความสะดวกในการเดินทาง
4. นักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนเขตชนบทยากจนระดับตำบลมีโอกาสช่วยเหลืองานบ้าน ในการประกอบอาชีพได้

และมีวิธีดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ดังนี้

1. กำหนดให้โรงเรียนในโครงการมีการยกเว้นการเก็บเงินบำรุงการศึกษา จัดหนังสือเรียน และดำเนินการอื่นใดอันเป็นการช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง
2. กำหนดให้มีการบริหารหลักสูตรในรูปแบบกึ่งระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีกรูปแบบหนึ่ง โดยให้นักเรียนได้เรียนภาคทฤษฎีที่โรงเรียน และภาคปฏิบัติที่ไร่ นา สวน สถานประกอบการ หรือช่วยผู้ปกครองที่บ้าน อาจแบ่งเวลาครึ่งวันเรียนภาคทฤษฎี และอีกครึ่งวันเรียนภาคปฏิบัติหรือจัดเวลาเรียนตามความเหมาะสมกับฤดูกาลในการประกอบอาชีพของผู้ปกครอง โดยมุ่งหวังให้นักเรียนได้ช่วยผู้ปกครองได้เต็มที่
3. กลุ่มเป้าหมายในโครงการคือ โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน จำนวน 235 โรงเรียนใน 38 จังหวัด

ข้อจำกัดการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา

ในการดำเนินงานดังกล่าวของกรมสามัญศึกษา พบว่า มีข้อจำกัดหลายประการที่สำคัญได้แก่

1. ในการใช้ทรัพยากรร่วมกันของหน่วยงาน อันเนื่องมาจากระบบระเบียบและการดำเนินการ จึงทำให้มีอุปสรรคในการปฏิบัติงาน
2. งบประมาณดำเนินการไม่เพียงพอ
3. ประชาชนในชนบทยังไม่ตระหนักในคุณค่าของการศึกษา จึงไม่ส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาต่อของเยาวชนที่ควรได้เข้าเรียน
4. เนื้อหาสาระของการเรียนไม่สนองตอบความจำเป็น ความต้องการในการดำรงชีวิต การประกอบอาชีพ

การดำเนินงานขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยไม่บังคับ จึงเป็นไปอย่างล่าช้ามากขณะมีเด็กนักเรียนไม่ได้เรียนต่อยังมีอยู่ถึง 49.13% หรือจำนวน 517,660 คน ซึ่งถ้าหากจะให้เด็กเหล่านี้ได้เรียนต่อครบทุกคน จะต้องใช้เวลาถึง 12 ปี หรืออาจจะมากกว่านี้ จะทำให้การศึกษาขั้นพื้นฐานล่าช้าลงไม่ทันกับความเจริญก้าวหน้าของประเทศ

ดังนั้นรัฐจึงมีความจำเป็นต้องเร่งดำเนินการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการขยายการศึกษาภาคบังคับ ให้เยาวชนได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี โดยด่วน แต่ในการดำเนินการจะต้องแก่แผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 และพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกันในช่วงระยะเวลาที่ดำเนินการแก้ไขนั้น เพื่อหารูปแบบที่เหมาะสม จึงได้กำหนดให้มีโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 4 - 12)

การนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ

เนื่องจากกรมสามัญศึกษา ประสบข้อจำกัดหลายประการในการดำเนินงานตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบกับรัฐมีความจำเป็นในอันที่จะต้องเร่งขยายความรู้พื้นฐานของประชาชนดังกล่าว จากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2533 จึงได้มีมติเพื่อ

ให้สามารถดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้ใหม่ โดยให้จัดทำเป็นโครงการนำร่อง เพื่อขยาย การศึกษาภาคบังคับขึ้น ดังนี้

1. เห็นชอบในหลักการ ให้ขยายการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี โดยการประกาศใน ท้องที่ที่มีความพร้อมเป็นปี ๆ ไป ทั้งนี้โดยให้มีการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติที่ เกี่ยวข้อง

2. ในระยะที่ดำเนินการแก้ไขแผนการศึกษาแห่งชาติและพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการโครงการนำร่อง ๆ โดยยังไม่ บังคับต่อไปอีก 3 ปี โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

การระดมความคิดเพื่อเตรียมการขยายการศึกษาภาคบังคับดังกล่าว มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ก็ได้จัดให้มีการอภิปรายเรื่อง "ถึงเวลาที่จะขยายการศึกษาภาค บังคับถึงระดับมัธยมศึกษาหรือไม่" ผู้อภิปรายแต่ละท่านได้เสนอความคิดเห็นโดยสรุปแต่ละท่าน ดังนี้

อารี ลัทธพวี ได้แสดงความคิดเห็นว่า การที่จะให้ประชาชนของประเทศมีคุณภาพ รัฐ ควรเพิ่มการศึกษาให้โดยการขยายการศึกษาภาคบังคับออกไปเป็น 9 ปี และควรจะมีการคิด เตรียมการขยายการศึกษาได้แล้ว อย่างไรก็ตามควรมีการปรับปรุงการเรียนการสอนให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

ธารงค์ อุดมไพจิตรกุล ให้ความเห็นว่าเป็นด้วยกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ โดยอ้างว่าจากการวิจัยพบว่า เด็กประถมศึกษาส่วนใหญ่ยังมีปัญหาเรื่องคุณภาพ แต่การขยายการ ศึกษาภาคบังคับ จะต้องพบกับข้อจำกัดบางประการ เช่น งบประมาณ จึงควรมุ่งใช้ทรัพยากร ทางการศึกษาที่มีอยู่แล้วให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

เบรื่อง กุฑูท ให้ความเห็นว่าเป็นการยากที่จะตอบว่าถึงเวลาที่จะขยายการศึกษา ภาคบังคับแล้ว เพราะมีเงื่อนไขที่ต้องนำมาประกอบการพิจารณาหลายประเด็น เช่น

1. ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
2. ปัญหาความยากจนของผู้ปกครองนักเรียน

3. ปัญหาทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการศึกษาว่ามีความจำเป็นหรือไม่ที่ควรบังคับให้ลูกเรียนต่อ
4. ปัญหาโครงสร้างของการจัดการศึกษา
5. ปัญหาเอกภาพของการจัดว่าจะอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใด ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติกับกรมสามัญศึกษา
6. ปัญหาเรื่องงบประมาณ

ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ รัฐจะต้องเตรียมแนวทางแก้ไขให้พร้อม มิฉะนั้นการดำเนินงานก็จะไม่ราบรื่น นอกจากนี้ รศ.ดร.เป็รื่อง กุฑม ยังได้ให้ข้อเสนอเพิ่มเติมว่าที่ประชุมของคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ยังมีความเห็นเรื่องนี้ต่าง ๆ กัน สำหรับกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยในการขยายการศึกษาภาคบังคับ ก็ให้เหตุผลว่าเนื่องจากประชาชนในชนบทที่ยากจน จึงควรจัดแบบให้เปล่ามากกว่าการที่จะบังคับให้เรียน นอกจากนี้ผู้ปกครองบางคนไม่เห็นประโยชน์ของการศึกษา เมื่อรัฐจะหาที่ควรให้ผู้ปกครองเห็นประโยชน์ของการเรียนอย่างจริงจัง แต่สำหรับกลุ่มที่เห็นด้วยก็ให้เหตุผลว่าการขยายการศึกษาภาคบังคับจะมีผลในระยะยาวต่อการพัฒนาประเทศ เพราะสังคมปัจจุบันเป็นสิ่งสมเทคโนโลยี ต้องมีความรู้ใหม่ ๆ ให้เรียนรู้ตลอดเวลา หากเด็กไม่ได้เรียนต่อจะไม่มีทักษะในเรื่องเหล่านี้เลย นอกจากนี้ยังมีกลุ่มที่เห็นด้วยกับการขยายการศึกษาแต่ไม่ให้บังคับ โดยเสนอแนะว่า 6 ปีแรกให้เรียนในชั้นประถมศึกษา อีก 3 ปีหลังให้เรียนเป็นวิชาชีพในท้องถิ่น

สุทัศน์ ยกส้าน ได้ให้ความคิดว่า ขณะนี้คนเป็นจำนวนมากที่ยังไม่ได้เรียนต่อหลังจากเรียนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว รัฐจึงควรพิจารณาว่าหากจะขยายการศึกษาภาคบังคับแล้วจะกระทบใครบ้าง คนชนบทจะรับภาระที่รัฐเพิ่มให้ได้หรือไม่และที่สำคัญรัฐต้องเตรียมเงินงบประมาณต่าง ๆ ให้พร้อม (เดลินิวส์, 23 กันยายน 2530 : 10)

แนวความคิดเกี่ยวกับการขยายการศึกษาภาคบังคับดังกล่าว จะเห็นว่ายังมีความหลากหลาย มีทั้งไม่เห็นด้วยกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ มีทั้งเห็นด้วยในการขยายการศึกษาและดำเนินการโดยการบังคับ และเห็นด้วยกับการขยายการศึกษาโดยดำเนินการแบบไม่บังคับ เป็นต้น เพื่อให้ได้รูปแบบในการดำเนินงานที่แท้จริง กระทรวงศึกษาธิการจึงได้อนุมัติให้มีการจัดประชุม

สัมมนา เรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และไม่ได้เรียนต่อชั้นอีก เมื่อวันที่ 18 - 19 กรกฎาคม 2531 ที่โรงแรมโรสการ์เด้นจังหวัดนครปฐม และให้มีการพิจารณาภาพอนาคตรายละเอียดเพิ่มเติมเนื่องจากการประชุมสัมมนาดังกล่าว เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2531 ที่ห้องประชุมศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ผลของการประชุมสัมมนา ที่ประชุมเห็นความจำเป็นในการยกระดับการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้รับความรู้ การศึกษาสูงขึ้น โดยได้พิจารณาความจำเป็นในด้านสำคัญ ๆ คือ

1. ปัญหาการกระจายรายได้ ซึ่งเป็นปัญหาที่สำคัญที่ชี้ให้เห็นว่า ผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ส่วนใหญ่เป็นแรงงานในระดับล่างของเศรษฐกิจทั้งภาคเกษตรกรรม ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการ เป็นผลให้มีรายได้ต่ำมาก เมื่อเทียบกับผู้จบการศึกษาระดับอื่น ๆ
2. แนวโน้มการพัฒนาเศรษฐกิจ ในอนาคตประเทศไทยจะพัฒนาไปเป็นธุรกิจบริการ และอุตสาหกรรมก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ซึ่งจะมีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น และใช้ทักษะฝีมือสูงขึ้น ภาคเกษตรกรรมก็มีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้นด้วยในการเพิ่มผลผลิต โครงสร้างของแรงงานภาคเกษตรกรรมจะลดลง ส่วนความต้องการแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและการบริการจะเพิ่มมากขึ้น ๆ จึงต้องจัดการศึกษาเพื่อเตรียมคนให้พร้อมกับภาวะของตลาดแรงงานสอดคล้องกับภาวะแนวโน้มทางเศรษฐกิจที่จะเปลี่ยนแปลงไป
3. การลดความเหลื่อมล้ำในโอกาสทางการศึกษา โดยให้ผู้จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในชนบท ได้มีโอกาสเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาสูงขึ้น เพื่อเป็นโอกาสในการเลื่อนสถานภาพทางสังคมให้สูงขึ้นด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการให้ความรู้พื้นฐานแก่คนในชาติ จึงมีแนวความคิดที่จะขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานออกไปอีก 3 ปี และให้เป็นการศึกษาภาคบังคับ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 1 - 8) โดยมีเหตุผลสนับสนุนดังนี้

1. นโยบายการจัดการศึกษาของรัฐ กำหนดให้ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา โดยจะจัดควบคู่กันไปกับการขยายการศึกษาภาคบังคับและการเตรียมพื้นฐาน

อาชีพให้กับนักเรียนทุกระดับ เพื่อแก้ปัญหาการว่างงาน ตลอดจนส่งเสริมศีลธรรม จริยธรรม และวินัยของนักเรียนและคนในชาติเป็นพิเศษ

2. สภาพสังคมของประเทศและโลก มีการพัฒนาเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็วทั้งด้านวิชาการ และเทคโนโลยี ซึ่งมีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของคนไทย ประชาชนจึงต้องการมีความรู้พื้นฐานสูงขึ้น เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างเหมาะสม

3. นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งเป็นการศึกษาภาคบังคับนั้น มีอายุประมาณ 12 ปี ไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานตามกฎหมายแรงงานได้ เนื่องจากขัดต่อหลักสากลเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนว่าด้วยการใช้แรงงานเด็ก ดังนั้นจึงเห็นสมควรให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสศึกษาต่อได้อีก 3 ปี ซึ่งเมื่อจบการศึกษาตามกฎหมายภาคบังคับแล้ว จะเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ทันที

4. สภาพปัจจุบัน การดำเนินการที่ผ่านมา ตามมติคณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมสามัญศึกษา กรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดการศึกษาเพิ่มขึ้นโดยไม่บังคับนั้น การดำเนินการเป็นไปอย่างล่าช้า ขณะนี้มีเด็กนักเรียนที่ยังไม่สามารถเข้าเรียนต่อได้ถึง 49.13% หรือจำนวน 517,660 คน ถ้าจะให้เด็กเหล่านี้ได้เข้าเรียนทุกคน จะต้องใช้เวลาไม่ต่ำกว่า 12 ปี หรืออาจจะมากกว่านี้ จะทำให้การจัดการศึกษาล้าหลัง ไม่ทันกับความเจริญก้าวหน้าของประเทศและของโลก

ในการดำเนินงานตามโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ มีวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานดังนี้

1. เพื่อนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับในระบบโรงเรียนเพื่อหารูปแบบที่เหมาะสมในการดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับต่ออีก 3 ปี

2. เพื่อให้นักเรียนที่จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้มีที่ศึกษาต่อในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นอีก 3 ปี

3. เพื่อศึกษาเจตคติของผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน ต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ

ในการดำเนินงานตามโครงการนร่องขยายการศึกษาภาคบังคับเพื่อดำเนินการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาต่อจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อีก 3 ปี ดังนี้

พ.ศ.	โรงเรียน	ห้องเรียน	นักเรียน	งบประมาณ (ล้านบาท)
2533	122	122	4,880	16.20
2534	217	533	21,360	26.00
2535	4,187	8,374	251,220	1,063.37

รูปแบบในการดำเนินงานตามโครงการนร่อง มีดังนี้

1. จัดดำเนินการเรียนการสอนแบบในระบบโรงเรียน โดยจัดในโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
2. นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนต่อไปในโรงเรียนที่เปิดทำการสอนตามโครงการ หรือสมัครเข้าเรียนในโรงเรียนที่เปิดดำเนินการ
3. เป็นการศึกษาแบบให้เปล่า ผู้เข้าเรียนไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย โดยให้รัฐเป็นผู้จัดงบประมาณ เพื่อสนองการทดลองตามโครงการ

โครงการนร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีในเขตการศึกษา 4

ในเขตการศึกษา 4 ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ 5 จังหวัด คือ จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่ตั้งเขต จังหวัดระนอง จังหวัดพังงา จังหวัดกระบี่ และจังหวัดตรัง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดให้มีโรงเรียนเข้าโครงการนร่องขยายการศึกษาภาคบังคับขึ้น จังหวัดละ 1 - 2 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 7 โรงเรียน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2533 : 33)

เขตการศึกษา	จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน	จำนวน ห้องเรียน	จำนวนครู - นักเรียน	
					จำนวนครู	จำนวน นักเรียน
4	ภูเก็ต	ถลาง	ถลางพระนางสร้าง	1	8	39
		กระบุรี	นิคมสงเคราะห์	1	8	21
		ละอุ่น	ระวีราษฎร์บำรุง	1	8	20
	พังงา	กระบุรี	บ้านเตรียม	1	10	28
		เมืองพังงา	เกาะหมากน้อย	1	7	35
	กระบี่	เมืองกระบี่	บ้านนาบง	1	7	40
	ตรัง	ห้วยยอด	บ้านหนองบัว	1	12	42
	5 จังหวัด	7 อำเภอ	7 โรงเรียน	7	60	225

ในการดำเนินงานตามโครงการนำร่องขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้เริ่มดำเนินงานมาตั้งแต่เดือนมกราคม 2533
เป็นต้นมา ซึ่งกล่าวได้ว่า ได้ดำเนินงานตามโครงการมาได้ระยะหนึ่ง ผลการดำเนินงานปรากฏว่า
มีบุคคลหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักวิชาการด้านการศึกษาต่าง ๆ ได้แสดงทัศนะที่แตกต่างกัน
ออกไปหลาย ๆ ประการด้วยกัน คือ

1. ทัศนะที่เกี่ยวกับความจำเป็นที่จะต้องขยายระยะเวลาการศึกษาระดับมัธยมศึกษาออกไปอีก
3 ปีนั้น เกือบทุกฝ่ายต่างให้การสนับสนุน โดยให้ความเห็นว่า การศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่จัดอยู่ใน

ปัจจุบันเพียง 6 ปี เป็นระยะเวลาที่ยังไม่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาหรือการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพ และมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ได้พัฒนาก้าวหน้าไปมากในปัจจุบัน และยังมีความเห็นอีกว่า การศึกษาภาคบังคับที่สูงขึ้น จะเป็นการยกระดับมาตรฐานคุณภาพของประชากร และเป็นการเสริมสร้างความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษาอีกด้วย

2. ทิศนะที่เกี่ยวกับผลกระทบและข้อจำกัดที่อาจเกิดขึ้นได้ ถ้าหากมีการขยายการศึกษาออกไปเป็น 9 ปี มีผู้ให้ความคิดเห็นว่า น่าจะมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ ความสามารถในการให้บริการการศึกษาของกลุ่มที่มีฐานะยากจน ความนิยมที่จะให้บุตรหลานเรียนต่อยังไม่แพร่หลาย ความต้องการแรงงานไว้ช่วยกันทำงานหาเลี้ยงครอบครัวและในระยะยาว จะส่งผลกระทบต่อการใช้งานของผู้มีการศึกษาระดับกลาง และระดับสูงตามมามาก ซึ่งข้อจำกัดและผลกระทบเหล่านี้ จำเป็นต้องเตรียมการแก้ไขปัญหาวัดตั้งแต่บัดนี้

3. ทิศนะเกี่ยวกับความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ซึ่งขณะนี้มีกรมสามัญศึกษา ทาหน้าที่ให้การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทาหน้าที่ให้การศึกษาในระดับประถมศึกษา จึงมีข้อวิพากษ์วิจารณ์กันว่า การศึกษาภาคบังคับที่เพิ่มขึ้นอีก 3 ปี ควรอยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานใด โดยมีผู้เสนอความเห็นว่าการศึกษาระดับดังกล่าวนี้ ควรมีส่วนสองหลักสูตรกล่าวคือ หลักสูตรวิชาสามัญ จะใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นของกรมสามัญศึกษา และหลักสูตรวิชาชีพ ที่เน้นด้านการเกษตรและอาชีพต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศและท้องถิ่น ทั้งนี้ให้ทางโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติรับผิดชอบทาหลักสูตรที่มีความเหมาะสมของแต่ละชุมชน ซึ่งประเด็นทั้งหมดนี้ แม้ว่าจะยังไม่มียุติว่าเป็นอย่างไร แต่ก็เห็นแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่า เยาวชนของชาติจะมีโอกาสได้รับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในขณะนี้ (ไทยรัฐ. 2533 : 8)

หลักและแนวทางในการศึกษาทัศนะของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ

การศึกษาทัศนะเป็นการศึกษาถึงความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล มีหลักในการศึกษาทัศนะที่นิยมกันหลายวิธี ลิเกิร์ต (Likert) ได้กำหนดวิธีการศึกษาออกเป็นมาตรา มี 5 ชั้น แต่ละชั้นกำหนดค่าไว้หลังจากรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมาแสดง จึงมีชื่อว่า Posteriori approach (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 102 - 103)

แนวทางการศึกษาทัศนะของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ ได้กำหนดแนวทางศึกษาออกเป็น 2 แนวทาง คือ

1. ทัศนะที่เกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในการขยายการศึกษาภาคบังคับ
2. ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ

รายละเอียดแต่ละแนวทางการศึกษา มีดังนี้

ในการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานให้กับประชาชนให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศที่เป็นไปอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน ในขั้นแรกรัฐได้ดำเนินการโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยให้กรมสามัญศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ เป็นการขยายการศึกษาให้แก่ประชาชนโดยยังมีได้บังคับ แต่เนื่องจากกรมสามัญศึกษาเมื่อได้ดำเนินการขยายโอกาสทางการศึกษาแล้ว ประสบข้อจำกัดในการดำเนินงานหลาย ๆ ประการดังกล่าวแล้ว และรัฐจำเป็นต้องเร่งขยายการศึกษาให้กับประชาชนอย่างรวดเร็ว จึงได้ดำเนินการโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับขึ้น ใน ปีการศึกษา 2533

การศึกษาถึงความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับนั้น พันธ ทัศนาคินทร์ (2521 : 7 - 26) ได้จำแนกโครงสร้างของการจัดองค์กรโรงเรียนเป็น 3 ประเภทคือ

1. การบริหารงานด้านวิชาการ กล่าวถึงงานในด้านบริหารบุคลากรทางการสอน หลักสูตร ตารางสอน แบบเรียนและการประเมินผลการศึกษา
2. การบริหารงานด้านบริการนักเรียน กล่าวถึงการจัดกิจกรรมนักเรียน การจัดบริการแนะแนว การรักษาระเบียบวินัยของนักเรียน รวมทั้งการจัดบริการด้านอื่น ๆ เช่น การบริการอาหารกลางวัน การบริการสุขภาพแก่นักเรียน เป็นต้น

3. การบริหารงานด้านธุรการ กล่าวถึงงานธุรการต่าง ๆ เช่น งานพัสดุครุภัณฑ์ งานดูแลรักษาอาคารสถานที่ เป็นต้น

การบริหารโรงเรียน กอร์ดอน (Gorton. 1980) ได้กำหนดภารกิจแยกย่อยออกเป็น 7 องค์ประกอบ คือ

1. บุคลากร
2. วิชาการ
3. กิจการนักเรียน
4. การเงินและธุรการ
5. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
6. อาคารสถานที่
7. ด้านอื่น ๆ

และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดภารกิจของการบริหารโรงเรียนไว้สอดคล้องกัน โดยได้กำหนดภารกิจของผู้บริหารโรงเรียนไว้ 6 องค์ประกอบ คือ

1. งานวิชาการ
2. งานกิจการนักเรียน
3. งานบุคลากร
4. งานธุรการและการเงิน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้พิจารณาเห็นว่าครู - อาจารย์ที่ปฏิบัติหน้าที่ประจำอยู่ในโรงเรียนในโครงการนาร่องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และต้องทำหน้าที่สอนหรืออำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ แก่เด็กเรียนที่กำลังเรียนในระดับมัธยมศึกษาตามโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ย่อมจะสามารถให้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริง เกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่อง ว่ามีความพร้อมในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนเพียงใดโดยกำหนดงานต่าง ๆ ของโรงเรียนออกเป็น 4 ด้าน คือ

1. งานบริหารทั่วไป
2. งานวิชาการ
3. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
4. งานกิจการนักเรียน

ตามที่ได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย พบว่า งานทั้ง 4 ด้านนี้ โรงเรียนมัธยมศึกษา ควรปฏิบัติและดำเนินการดังนี้

1. งานบริหารทั่วไป ในงานวิจัยนี้ จะรวมถึงการบริหารทรัพยากรทางการศึกษา ดังต่อไปนี้ คือ งานธุรการ การเงิน งานอาคารสถานที่และงานบุคลากร

1.1 งานเกี่ยวกับธุรการและการเงิน ได้แก่ การบริหารงานที่เกี่ยวกับการจัดการโรงเรียน งานสารบรรณ การจัดสำนักงานธุรการโรงเรียน อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียน การบริการต่าง ๆ การเงิน และการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน งานธุรการและการเงินนี้ นักวิชาการของไทยได้แบ่งไว้หลายแบบด้วยกัน เช่น กัญญา สาธ (2523 : 460 - 471) ได้แบ่งงานธุรการและการเงินของโรงเรียนเป็น 6 ประเภท คือ

1.1.1 งานเกี่ยวกับการจัดการโรงเรียน ได้แก่

1.1.1.1 งานที่เกี่ยวกับการจัดโรงเรียนซึ่งมีงานสำคัญ

2 อย่างคือ การกำหนดเกี่ยวกับการเรียนการสอนและกำหนดเกี่ยวกับการทำงาน และเห็นเอกสารโดยทั่วไป

1.1.1.2 งานเกี่ยวกับกิจการนักเรียน

1.1.1.3 งานบุคลากร

1.1.1.4 งานหลักสูตร แบบเรียนและอุปกรณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน

1.1.1.5 งานกิจกรรมต่าง ๆ และการบำรุงรักษาประสิทธิผลของโรงเรียน

1.1.1.6 งานธุรการซึ่งได้แก่ งานที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ บัญชี เงินเดือน บัญชีต่าง ๆ หลักฐานการซ่อมแซมต่อเติมอาคารสถานที่ รวมทั้งการรับจ่ายเงิน

1.1.2 งานสารบรรณ ได้แก่ งานที่เกี่ยวกับหนังสือ นับตั้งแต่การคิดร่าง เขียน แต่ง พิมพ์ จด จำ ทำสำเนา รับ บันทึก เรื่องย่อ เสนอ สั่งการ ตอบ เก็บเข้าที่ และค้นหา

1.1.3 การจัดสำนักงานธุรการโรงเรียน ซึ่งหมายถึง สำนักงานครูใหญ่ หรือเป็นศูนย์การประสานงานในโรงเรียนและบุคลากรภายนอกที่เข้ามาติดต่อกับโรงเรียน สำนักงานธุรการที่ดี อาคารที่เป็นศูนย์กลางผู้มาติดต่อสามารถติดต่อได้สะดวก ควรอยู่ในที่ซึ่งครูใหญ่มองเห็นส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญของโรงเรียนทั้งหมด นอกจากนี้ควรมีสถานที่ว่างพอที่จะประชุมกลุ่มย่อยได้ รวมทั้งควรมีที่รับแขกได้คราวละ 3 - 5 คน

1.1.4 การบริการต่าง ๆ ของโรงเรียนนั้น ถือว่าโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของประชาชน ดังนั้นการจัดงานต่าง ๆ โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยเสมอ โรงเรียนควรบริการชุมชน นอกจากนี้ก็อย่าได้ละเลยงานที่ต้องบริการอย่างสม่ำเสมอ บุคลากรภายในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ครู อาจารย์ นักเรียน นักการภารโรง เพราะบุคลากรเหล่านี้จะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปด้วยความราบรื่น และบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.1.5 งานการเงินของโรงเรียน หมายถึง การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายในการจัดการศึกษาของโรงเรียน การจัดการ การควบคุมดำเนินงานทางด้านการเงินให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ได้แก่ การวางแผนการใช้จ่าย การจัดการเกี่ยวกับทรัพย์สินของโรงเรียนโดยส่วนรวม การจัดการเกี่ยวกับการรับและจ่ายเงินของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.6 การประชาสัมพันธ์โรงเรียน หมายถึง การสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนกับกลุ่มบุคคลที่มีหน้าที่ต้องรับใช้หรือบริการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน ได้แก่ การเสนอรายงาน การสร้างความเชื่อถือ และสร้างความนิยมที่ประชาชนควรมีต่อโรงเรียน ส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจความสำคัญของการศึกษา และเกื้อกูลกิจการเกี่ยวกับการศึกษาต่าง ๆ ของโรงเรียน ฯลฯ

1.2 งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

การจัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม หมายถึง การรู้จักจัดทำให้ได้มา การรู้จักใช้อาคารสถานที่ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการควบคุมดูแลรักษาการให้บริการแก่ชุมชน การรู้จักส่งเสริมพัฒนาบำรุงอาคารที่มีอยู่ให้คงสภาพดี และสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ (ธีรวิทย์ ฤทธิเดช. 2521 : 15) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องต่อไปนี้คือ การจัดทำแผนที่หรือหุ่นจำลองแสดงบริเวณโรงเรียน และที่ตั้งอาคารต่าง ๆ ไว้ให้เป็นปัจจุบัน การมอบหมายให้ผู้บริหารรับผิดชอบหน้าที่ในการดูแลรักษาเป็นประจำ เช่น มอบหมายให้ครู อาจารย์ นักเรียน นักการภารโรง ได้ดูแลรักษาในเรื่องการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยสวยงามเป็นประจำ การนิเทศและติดตามผลงาน การปฏิบัติงานของผู้ได้รับมอบหมาย และสรุปประเมินผลการดำเนินงานในรอบครึ่งปี หรือหนึ่งปี (สุภรณ์ ประดับแก้ว. 2523 : 3 - 4)

ในการจัดอาคารสถานที่ของโรงเรียนมัธยมศึกษาชั้น กรมสามัญศึกษาได้เสนอแนะไว้ในหนังสือคู่มือครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดใหม่ว่า ให้คำนึงถึงเรื่องของการให้ได้ว่าของที่ดินเรื่องแผนผังโรงเรียน ขนาดและรูปแบบอาคารเรียน การจัดทางประมาณ และการขอยงบประมาณ เพื่อปลูกสร้างอาคารเรียน การจัดบริเวณโรงเรียน รวมทั้งการจัดในเรื่องสุขภาพของโรงเรียน หลังจากนั้นจะต้องศึกษาและดำเนินการในเรื่องของสภาพแวดล้อม บริเวณที่พักผ่อนหย่อนใจ การรักษาและสงวนธรรมชาติในโรงเรียน ตลอดจนถึงความปลอดภัย ความสบายใจ ฯลฯ ในอันที่จะให้เด็กได้รับการศึกษาได้เต็มที่ และได้ผลให้มากที่สุดเป็นสำคัญ (หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 9. 2522 : 221 - 232)

1.3 งานบุคลากร บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีบทบาทในการจัดและบริหารภายในโรงเรียนมีอยู่ 3 ฝ่ายคือ ครูอาจารย์ในโรงเรียน นักเรียนในโรงเรียน และนักการภารโรงและลูกจ้างประจำ เช่น สมพงษ์ เกษมสิน (2523 : 5 - 6) ได้เสนอแนะว่าการบริหารบุคคลนั้นน่าจะประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้

1.3.1 การวางแผนเกี่ยวกับการบริหารบุคคล

1.3.2 การสรรหาบุคคล

- 1.3.3 การกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าจ้าง
- 1.3.4 การประเมินผลการปฏิบัติงานและปฐมนิเทศ
- 1.3.5 การปกครองบังคับบัญชา
- 1.3.6 การพัฒนาบุคคล
- 1.3.7 การจัดประโยชน์แก่ผู้อื่น ๆ
- 1.3.8 การวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากร

2. งานวิชาการ

นิพนธ์ กินวงศ์ (2522 : 80) ได้กล่าวถึงงานวิชาการของโรงเรียนว่าหน้าที่ของโรงเรียนคือ การให้ความรู้ทางวิชาการแก่นักเรียนเป็นสำคัญ แต่การที่โรงเรียนจะสามารถทำหน้าที่ในด้านนี้อย่างสมบูรณ์ต่อเมื่อ ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญแก่งานวิชาการและเข้าใจขอบเขตของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนเป็นอย่างดี งานที่เกี่ยวข้องกับวิชาการที่สำคัญยังมีดังนี้คือ

1. งานด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน
2. งานด้านปรับปรุงการเรียนการสอน
3. งานด้านการวัดผลและประเมินผล

ภิญโญ สาธร (2526 : 324) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนของนักเรียนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพมากที่สุด

สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา มีขอบข่ายงานวิชาการครอบคลุมงานต่าง ๆ ดังนี้
(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 28 - 32)

1. งานด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
2. งานการเรียนการสอน
3. งานวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
4. งานส่งเสริมการสอน

5. งานวัดและประเมินผล
6. งานห้องสมุด
7. งานนิเทศการศึกษา
8. งานด้านวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงาน
9. งานประชุมอบรมทางวิชาการ
10. งานวิชาการที่กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมายและข้อบังคับ

10.1 งานปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 และพุทธศักราช 2524

10.2 งานการออกประกาศนียบัตรตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการออกประกาศนียบัตร

ขอบข่ายของงานวิชาการ อาจนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ที่สำคัญ ได้ดังนี้

1. งานด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน ได้แก่ การเสริมสร้างบรรยากาศทางการเรียน ให้เกิดความสะดวก ร่าเริง สอดคล้องตอบสนองเหมาะสมเป็นประโยชน์และส่งผลต่อการที่จะเสริมสร้างประสบการณ์ ให้เด็กเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น คือการจัดสภาพโรงเรียน และห้องเรียน หลักสูตร แบบเรียน และบทเรียน อุปกรณ์การศึกษา กิจกรรมต่าง ๆ ในการเรียนการสอน เวลาและโอกาส สถานที่ ผู้เรียน ผู้สอน และวิธีสอน (สุพิชญา อีระกุล กาศุจนา ศรีภักสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร. 2524 : 182 - 189)

2. งานด้านการใช้หลักสูตร หมายถึง การนำเอามวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ เจตคติ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่พึงปรารถนา (วิจิตร ลินสิริ. 2527 : 5) โดยมีขั้นตอนที่สำคัญ 3 ขั้นตอน คือ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2521 : 142 - 149)

2.1 การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ได้แก่ การตีความหลักสูตรว่า มีความหมายอย่างไร จะสอนใคร ระดับไหน อย่างไร และจะให้เกิดอะไรขึ้นในตัวผู้เรียน โดยทั่ว ๆ ไป จะทำการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน ในรูปของประมวลการสอน โครงการสอน แผนการสอน และบันทึกการสอน

2.2 การจัดสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดทาวัสคูปกรณ์ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

2.3 การสอนของครูเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดของการใช้หลักสูตร เป็นขั้นที่ครูนำเอาจุดหมาย โครงสร้างเนื้อหาสาระ วิธีการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ไปสู่ การปฏิบัติจริงในห้องเรียน

3. งานด้านการนิเทศภายในโรงเรียน หมายถึง การใช้กระบวนการที่จะทำให้เกิดการปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอนของครู โดยการทำงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อกระตุ้นความเจริญก้าวหน้าของครู และมุ่งหวังที่จะช่วยเหลือครู เพื่อให้ครูช่วยเหลือตนเองได้ (สุพิชญา อีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร.

2524 : 1) ซึ่งงานนางานได้เป็น 3 ประการ คือ

3.1 การพัฒนาการสอน เป็นการนิเทศเพื่อมุ่งให้ครูปรับปรุงการสอน โดยใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพตามแนวทางวิชาชีพครู

3.2 การพัฒนาหลักสูตร เป็นการนิเทศเพื่อมุ่งส่งเสริมให้การจัดเนื้อหา สาระและประสบการณ์ในหลักสูตร ให้มีความสอดคล้องและตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและประเทศชาติ

3.3 การพัฒนาส่วนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ เรียนการสอน เช่น สภาพแวดล้อม การบริหาร วัสดุอุปกรณ์ เป็นต้น

3. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานโรงเรียนด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โรงเรียนคือส่วนหนึ่งของชุมชน และเป็นสมบัติของ ชุมชน เพราะตั้งขึ้นด้วยเงินที่มาจากภาษีอากรของประชาชน และทั้งจากการบริจาคของชุมชน ดังนั้นย่อมถือได้ว่า "โรงเรียนเป็นของชุมชน โดยชุมชนและเพื่อชุมชน" เพื่อให้บรรลุผลตาม ข้อความในวัตถุประสงค์ โรงเรียนจึงได้อยู่ในฐานะที่เหมาะสมในการทำหน้าที่ประสานงาน ระหว่างโรงเรียนกับสถาบันที่เกี่ยวข้องให้เกิดผลสมบูรณ์ต่อชุมชน

ในการบริหารงานที่เกี่ยวกับชุมชนนั้น ครูใหญ่ต้องทำกิจกรรมหรือร่วมกิจกรรมทุกอย่างที่จะเป็นประโยชน์ต่อชุมชน ทั้งในด้านศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี พิธีการ สุขอนามัย การรื่นเริง และการพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนการประกอบอาชีพของชุมชน

นาฏเจลิยว สุมาวงศ์ (2522 : 2) กล่าวว่า การที่โรงเรียนกับชุมชนจะร่วมมือกันในการสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ชุมชน อาจทำได้โดยวิธีการต่อไปนี้

1. จัดให้มีกรรมการโรงเรียนโดยเลือกตั้งจากประชาชน
2. เปิดโอกาสให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่ของโรงเรียนนอกเวลาเรียน หรือในวันหยุด เช่น เป็นที่สอนหนังสือผู้ใหญ่ เป็นที่ประชุม หรือจัดงานพิธีต่าง ๆ เป็นต้น
3. จัดหลักสูตรของโรงเรียนให้สัมพันธ์กับชุมชน เพื่อให้ความรู้ของนักเรียนมีความหมายมากขึ้น สามารถนำสิ่งที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง ๆ ทั้งนี้ต้องใช้อุปกรณ์ สื่อมวลชน และแหล่งวิชาต่าง ๆ ในชุมชนให้เป็นประโยชน์ต่อการสอน เท่ากับเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนไปในขณะเดียวกัน
4. จัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนซึ่งจะช่วยให้ชุมชนเข้ามามีบทบาททางโรงเรียน เช่น การจัดนิทรรศการต่าง ๆ จัดแสดงละครประจำปี แข่งขันกีฬานักเรียน ให้บริการแนะแนวทางอาชีพแก่นักเรียน หรือเป็นศูนย์กลางของชุมชนในการจัดกิจกรรมทางสังคม

เมธี บิลันธานนท์ (2525 : 267 - 268) ได้สรุปตัวอย่างกิจกรรมที่โรงเรียนใช้กันมากและได้ผลดีในการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้แก่ การแข่งขันและการประกวดการแสดงต่าง ๆ จัดทวารสารของนักเรียนหรือของโรงเรียน โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมาชม หรือแสดงความคิดเห็น เป็นต้น การจัดตั้งชุมนุม หรือสโมสรต่าง ๆ สภานักเรียน เป็นการฝึกทักษะให้กับนักเรียน แต่ต้องมีครูเป็นที่ปรึกษา โรงเรียนควรจัดการประชุมนักเรียนอย่างน้อยเดือนละครั้ง และให้ผู้ปกครองมาร่วมให้ความรู้ การทัศนอาจร หรือการทัศนศึกษา โรงเรียนควรจัดเป็นครั้งคราวอย่างน้อยปีละครั้ง เพื่อให้นักเรียนได้สัมผัสของจริง สภาพจริง และทำให้ครูและนักเรียนเป็นกันเองและใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ประชาชนในท้องถิ่นควรมีโอกาสรู้จักโรงเรียน โรงเรียนควรจัดพิธีมอบประกาศนียบัตรให้แก่นักเรียนที่สำเร็จการศึกษา จัดให้มีขึ้นทุก ๆ ปี รวมทั้งการมอบรางวัลแก่นักเรียนที่เรียนดี ประพฤติดี

โรงเรียนสตรีวิทยา (2528 : 114) ได้เสนอโครงการที่นับว่าได้ประโยชน์มาก จากการที่ผู้ปกครองพบกันครู ซึ่งโครงการนี้ชื่อว่า "วันผู้ปกครองพบครู" ขึ้นในปีการศึกษา 2528 โดยได้เชิญผู้ปกครองมาเยี่ยมโรงเรียน ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บ้านกับโรงเรียนได้ร่วมมือกันในการอบรมสั่งสอนบุตรหลานให้ได้ผลดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะการดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบัน และเชิญผู้ปกครองมาโรงเรียนวันละหนึ่งห้องเรียน ตั้งแต่เวลา 15.00 น. หลังเลิกเรียนแล้วตลอดปีการศึกษา โรงเรียนจะเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบกับอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ประจำวิชา และหัวหน้าระดับชั้น เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองและครู หรือระหว่างผู้ปกครองกับผู้ปกครองด้วยกัน รวมทั้งการรายงานผลการเรียน และพฤติกรรมของนักเรียน เพื่อหาทางแก้ไข และเสนอแนะแนวทางช่วยเหลือเด็กนักเรียนได้ทันการ ก่อนกลับทางโรงเรียนยังได้ขอความเห็นเกี่ยวกับกิจการต่าง ๆ ของโรงเรียนจากผู้ปกครองด้วย ซึ่งประโยชน์จากโครงการคือทำให้ผู้ปกครองได้รู้ความเป็นไปของโรงเรียน เข้าใจเด็กได้ดียิ่งขึ้น ได้คุ้นเคยกับครูอาจารย์ประจำวิชา และอาจารย์ประจำชั้น ตลอดจนสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่ลูกหลานอยู่

4. งานกิจการนักเรียน

การบริหารกิจการนักเรียนและงานบริการนักเรียน มีความหมายที่คล้ายกันมาก น่าจะใช้แทนกันได้ โดย ทองเรือน อมรัชกุล (2525 : 1) ได้เขียนหนังสือการบริหารกิจการนิสิต : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ และกล่าวว่า ปัจจุบันคำว่า กิจการนิสิตและงานบริการนิสิต มีความหมายอย่างเดียวกัน และใช้แทนกันได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ก็แสดงว่า กิจการนักเรียนและงานบริการนักเรียนก็ใช้แทนกันได้ เช่นกัน

ความหมายของ "การบริหารกิจการนักเรียน" นั้น ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ภิญโญ สาร ได้ให้ความหมายของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ว่า "หมายถึงการบริหารและนิเทศบรรดากิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอนในห้องเรียน"

หนังสือ ทัศนาคินทร์ (2521 : 7 - 26) ได้แบ่งการบริหารกิจการนักเรียน ออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ด้วยกัน คือ

1. การจัดกิจกรรมนักเรียน
2. การจัดบริการแนะแนว
3. การรักษาอนามัยในโรงเรียน
4. บริการอื่น ๆ ที่จัดให้แก่ นักเรียน เช่น บริการสุขภาพ การจัดหาอาหารกลางวัน

การจัดร้านค้าของโรงเรียน และการจัดให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน เป็นต้น

การจัดบริการต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน เพื่อให้ นักเรียนได้รับความสะดวก ปลอดภัย โรงเรียนจึงควรจัดบริการต่าง ๆ ให้ เช่น การจัดบริการอาหารกลางวัน การจัดบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การจัดบริการให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน การจัดบริการรับส่งนักเรียน การจัดร้านค้าของโรงเรียน เป็นต้น จะได้กล่าวถึงรายละเอียดของการจัดบริการต่าง ๆ ดังนี้

1. การจัดบริการอาหารกลางวัน เพื่อให้ นักเรียนได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ได้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ถูกสุขลักษณะและราคาถูก ทางโรงเรียนจึงควรจัดบริการอาหารกลางวันแก่นักเรียน นอกจากนี้นักเรียนจะได้ไม่ต้องไปรับประทานอาหารที่บ้าน เพราะบ้านอยู่ไกลโรงเรียนและอาจจะเกิดปัญหามากมายตามมา เมื่อทางโรงเรียนจัดบริการอาหารกลางวัน นักเรียนก็จะได้รับความสะดวก ยิ่งไปกว่านั้น นักเรียนบางคนฐานะยากจนต้องนำอาหารไปรับประทานที่โรงเรียน ทางโรงเรียนก็จะจัดสถานที่ไว้ให้นักเรียนได้รับประทานอาหารหรือนักเรียนบางคนฐานะยากจน ไม่มีอาหารไปรับประทานและไม่มีเงินซื้อจึงไม่ได้รับประทานอาหารกลางวัน ทางโรงเรียนอาจช่วยเหลือให้นักเรียนได้รับประทานอาหารกลางวัน โดยไม่ต้องซื้อแต่ต้องช่วยเหลืองานของโรงเรียน หรือจัดหาเงินทุนช่วยเหลือนักเรียนที่ยากจน เพื่อให้ได้รับประทานอาหารกลางวัน ดังนั้นการจัดบริการอาหารกลางวัน จึงมีประโยชน์อย่างมากต่อนักเรียนดังกล่าวมาแล้ว จึงควรที่ทางโรงเรียนจะจัดบริการด้านนี้อย่างยิ่ง

ถ้าหากทางโรงเรียนไม่สามารถจัดบริการอาหารกลางวันเองได้ ก็ควรให้คนอื่นเข้ามาขายในโรงเรียน โดยทางโรงเรียนควบคุมดูแลในเรื่องความสะอาดของอาหาร ราคา คุณภาพและต้องเป็นอาหารที่มีประโยชน์ ไม่มีสารพิษเจือปน เป็นต้น

2. การจัดการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย การจัดการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยนี้ นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นมากสำหรับนักเรียน เพราะถ้านักเรียนมีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ก็ย่อมจะประสบผลสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน

3. การจัดการให้ความปลอดภัยแก่นักเรียน เป็นบริการที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้ความปลอดภัยแก่นักเรียนทั้งขณะที่อยู่ในโรงเรียน และขณะเดินทางไปโรงเรียนและเดินทางกลับบ้าน เช่น ความปลอดภัยในการเดินข้ามถนน ความปลอดภัยจากคนร้าย อุบัติเหตุในสนาม หรือโรงฝึกงานและการป้องกันเพลิงไหม้ เป็นต้น ทางโรงเรียนอาจจะทำได้ด้วยการให้ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยดังกล่าว จัดครู นักเรียนหรือขอตำรวจจราจรช่วยเหลือนักเรียนในการเดินข้ามถนน เป็นต้น

4. การจัดการรับส่งนักเรียน ถ้าเป็นไปได้โรงเรียนจะจัดการรับส่งนักเรียนด้วยจะดีมาก เช่น จัดรถยนต์รับส่งถึงบ้าน หรือตามเส้นทางที่มีนักเรียนมากพอสมควร หรือจากถนนใหญ่ถึงโรงเรียน (ถ้าโรงเรียนตั้งอยู่ในชอยลิมมาก) หรือถ้าโรงเรียนตั้งอยู่ริมแม่น้ำก็อาจจะจัดเรือรับส่ง อย่างไรก็ตามการจัดการรับส่งนี้จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยให้มากที่สุด

5. การจัดการร้านค้าของโรงเรียน เพื่อจำหน่ายหนังสือแบบเรียน เครื่องเขียนต่าง ๆ เช่น สมุด ดินสอ ปากกา กระดาษ ยางลบ และอื่น ๆ แก่นักเรียน โดยจำหน่ายในราคาถูกลงกว่าท้องตลาดเพื่อบริการแก่นักเรียนที่ซื้อในราคาถูก และไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปซื้อที่ตลาดเพราะบางโรงเรียนก็ตั้งอยู่ไกลจากตลาดมาก ดังนั้นการจัดการด้านนี้จึงให้ความสะดวกแก่นักเรียนอย่างมาก

6. การจัดการเกี่ยวกับการเงิน โรงเรียนควรจัดการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่นักเรียนที่ยากจน เพื่อจะได้ศึกษาเล่าเรียนจนสำเร็จ อาจจะจัดทำเกี่ยวกับการช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องเงินยืม การให้นักเรียนทำงานตอนเย็นหรือวันหยุดแล้วให้เงินใช้จ่ายและการให้ทุนการศึกษา เป็นต้น สำหรับการช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องเงินยืมนั้น อาจจะจัดเป็นเงินยืมในยามฉุกเฉิน หรือเงินยืมในระยะยาวก็ได้ ส่วนการให้ทุนการศึกษาก็ควรจะ มีทั้งให้ทุนแก่นักเรียนที่ยากจนมากมักจะเรียนไม่ได้ แต่เมื่อได้ทุนการศึกษาแล้ว จะเรียนได้ดีขึ้น

ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับความพร้อมในการขยายการศึกษาภาคบังคับ

ผู้ปกครองนักเรียนเป็นบุคคลที่บุคลากรในโรงเรียนควรมีความสัมพันธ์ด้วย และถือว่าเป็นความสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ทั้งนี้เพราะถ้าบุคลากรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผู้ปกครองแล้ว จะทำให้

1. โรงเรียนสามารถเข้าใจถึงความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนว่า ผู้ปกครองต้องการให้โรงเรียนอบรมสั่งสอนทางด้านใดบ้าง ให้แก่บุตรของเขา
2. ทำให้ทั้งโรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนมีความเข้าใจในตัวนักเรียนตรงกัน เพื่อจะได้นำมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักเรียนให้ถูกต้อง ตามความถนัดของนักเรียนและเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาในขั้นต่อไป
3. ทำให้ทั้งโรงเรียนและผู้ปกครองสามารถหาทางแก้ไขความประพฤตินักเรียนได้อย่างถูกต้องและทันทั่วทั้งที่ (พิสิฐ พิษานนท์. 2527 : 44 - 47)

ในการจัดโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับมาตั้งแต่เดือนมีนาคม 2533 เป็นต้นมา การดำเนินโครงการได้พยายามพัฒนารูปแบบการดำเนินการและเปลี่ยนแปลงชื่อโครงการเพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ 2520 กล่าวได้ว่าได้ดำเนินงานมาไครยะหนึ่งแล้ว ในฐานะที่ผู้ปกครองมีส่วนสำคัญอย่างมากในการดำเนินงานของโรงเรียนและความสำเร็จของโครงการถือว่าผู้ปกครองมีความสำคัญยิ่งที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จนั้นด้วย ผู้ศึกษาจึงประสงค์จะศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ว่าผู้ปกครองเห็นด้วยหรือไม่มากนักเพียงใด อันจะช่วยให้สามารถนำเอาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ให้เป็นไปตามประสงค์ และสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของผู้ปกครองนักเรียนต่อไปด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

การศึกษาของ ฮาบิสัน และมายเออร์ (Habison and Myer. 1964 : 67) พบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15 - 19 ปี จากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูง จะมีโอกาสเรียน

โดยไม่หยุดพัก ส่วนเด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการศึกษา เพราะต้องออกจากโรงเรียนเพื่อทำงานหารายได้

การศึกษาของ เคล็น (Clen. 1965 : 85) พบว่า ครอบครัวที่สามารถยกระดับทางสังคมได้ขึ้น ขึ้นอยู่กับอาชีพของแต่ละครอบครัวและอาชีพของบิดาก็มีความสำคัญต่อการศึกษา และความก้าวหน้าของบุตรด้วย

การวิจัยของคาลเวท (Calvert. 1968 : 30) พบว่า นักเรียนที่ออกกลางคันของประเทศไทยในโรงเรียน 6 แห่ง ในจังหวัดสมุทรสงคราม พบว่า 60% ของจำนวนที่ออกกลางคันทั้งหมด มาจากครอบครัวที่มีเศรษฐกิจต่ำ 35% มาจากครอบครัวที่มีเศรษฐกิจปานกลาง และ 5% มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี

การศึกษาของ ชิม (Shim. 1964 : 5226 - 5226A) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาในรัฐแมริแลนด์ จำนวน 124 คน พบว่า นักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิสูงและสอนตรงตามวุฒิ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนกับครูที่มีวุฒิต่ำ และสอนไม่ตรงตามวุฒิ

การศึกษาของ พเตเค็ก (Ptacek. 1964 : 200) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนอยู่ในโรงเรียนในชนบทและในเมืองของนักเรียนเกรด 8 พบว่า ทั้งคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ และวิชาภาษาของนักเรียนในเมืองดีกว่านักเรียนในชนบท

สรุปจากผลงานวิจัยต่างประเทศ จะเห็นได้ว่า

1. สภาพของผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจก็ดี อาชีพของผู้ปกครองก็ดี จะส่งผลต่อการศึกษาของบุตรด้วย
2. สภาพของโรงเรียนที่เกี่ยวกับสภาพที่ตั้ง ความพร้อมเรื่องครูผู้สอน จะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียน เช่นกัน

งานวิจัยในประเทศ

ผลงานวิจัยของจันทนา นนทิก (2525 : 39 - 40) ได้ศึกษาวิเคราะห์สภาพส่วนตัวของนักเรียนที่มีโอกาสศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลาง พบว่า อาชีพ

ผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจ ระดับการศึกษา จำนวนพี่น้อง มีผลต่อการศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของนักเรียนด้วย

กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป. : 3) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาสาขาเหตุผลของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่เรียนต่อมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2527 พบว่าเพราะความยากจนเป็นสำคัญ พ่อแม่ต้องการให้ออกมาทำงานช่วยประกอบอาชีพกลัวว่าจะเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาไม่ได้ไม่กล้าเสี่ยงและไม่เห็นประโยชน์ของการเรียนต่อ

คงเดช พรหมยา (2531 : 91 - 101) ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดอุดรธานี สรุปลงดังนี้

1. ปัจจัยด้านครอบครัวและผู้ปกครองของนักเรียน ส่งผลต่อการศึกษาให้นักเรียนมีโอกาสเรียนต่อ คือ

- 1.1 บิดา มารดา มีระดับการศึกษา ตั้งแต่ ป.7 ขึ้นไป
- 1.2 อาชีพของบิดา มารดา รับราชการและค้าขาย
- 1.3 บิดา มารดา เอาใจใส่การเรียนของนักเรียน
- 1.4 บิดา มารดา หรือผู้ปกครองต้องการให้เรียนต่อ
- 1.5 นักเรียนมีพี่น้อง พ่อแม่เดียวกันไม่เกิน 3 คน
- 1.6 นักเรียนที่เป็นลูกคนโตหรือคนแรก
- 1.7 บิดา มารดามีรายได้เฉลี่ยสูงพอสมควร
- 1.8 ผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง

2. ปัจจัยด้านโรงเรียนและครู ที่ส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสเรียนต่อ คือ

- 2.1 ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้น เอาใจใส่ดูแลอย่างสม่ำเสมอ
- 2.2 โรงเรียนมัธยมศึกษาตั้งอยู่ในตำบลเดียวกันกับที่อยู่ของนักเรียน
- 2.3 ระยะทางจากบ้านนักเรียนถึงโรงเรียน ไม่เกิน 10 กิโลเมตร
- 2.4 ครูผู้สอนหรือครูประจำชั้น เข้าร่วมกิจกรรมกับนักเรียนเสมอ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดปราจีนบุรี (2532 : 89) ได้ศึกษาเจตคติของครูอาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาและในโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อการที่ให้โรงเรียนประถมศึกษาที่มี

ความพร้อมเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา พบว่า ครู - อาจารย์สังกัดโรงเรียนประถมศึกษา
ค่อนข้างจะเห็นด้วย ในขณะที่ครู - อาจารย์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่เห็นด้วย

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุล (2532 : 106 - 108) ได้ศึกษาในเรื่องการนำ
รูปแบบขยายโอกาสทางการศึกษาไปใช้ในจังหวัดสุล พบว่า ครู - อาจารย์และผู้บริหารที่สอนอยู่
ในโรงเรียนประถมศึกษาและสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เห็นด้วยกับการที่จะให้เปิดสอนระดับ
มัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาแต่ครู - อาจารย์ที่สอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายไม่เห็น
ด้วย

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช (2533 : 166) ได้ศึกษาเรื่องเดียวกัน
กับจังหวัดสุล พบว่า ครู - อาจารย์ในโรงเรียนประถมศึกษาเห็นด้วยกับการเปิดสอนในระดับ
มัธยมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา แต่ครู - อาจารย์ที่สอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งสอน
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายไม่เห็นด้วย

สมหมาย วัตะคีรี (2529 : 83 - 84) ได้ศึกษาการจัดการศึกษาของโรงเรียน
มัธยมศึกษาในจังหวัดนครบุรีตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน พบว่า การจัดการมัธยมศึกษาของ
โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครบุรี จัดได้ค้ำปานกลางโรงเรียนจัดงานที่เกี่ยวกับกิจการนักเรียน
ได้มากกว่าด้านอื่น ๆ รองลงมาเป็นงานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง
และงานบริหารทั่วไปในโรงเรียน

สรุปผลการวิจัยภายในประเทศ จะเห็นได้ว่า

1. สภาพทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน เกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ ระดับ
การศึกษา มีผลต่อการศึกษาของนักเรียนด้วย

2. การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู การจัดอำนวยความสะดวกในการ
ดำเนินงานด้านต่าง ๆ เช่น อาคารสถานที่ สถานที่ตั้งของโรงเรียน ตลอดจนการบริการด้าน
ต่าง ๆ ส่งผลต่อการศึกษาของนักเรียน เช่นกัน

สรุปผลการวิจัยทั้งการวิจัยต่างประเทศและการวิจัยภายในประเทศ มีความสอดคล้องกัน
ในเรื่อง

1. ฐานะทางเศรษฐกิจ การศึกษา อาชีพ ของผู้ปกครองนักเรียน มีผลต่อการศึกษาต่อของนักเรียน
2. การเอาใจใส่ของครูในการสอน การจัดกิจกรรมและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ก็ส่งผลต่อการศึกษาต่อของนักเรียนด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาทัศนคติของครูและผู้ปกครอง นักเรียนในโรงเรียน ในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดกลุ่มประชากร
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีการจัดกระทำข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดกลุ่มประชากร

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ครู - อาจารย์ และ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในโรงเรียนประถมศึกษา ที่เข้าโครงการนาร่องขยาย การศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 4 ได้แก่ จังหวัดภูเก็ต ระนอง พังงา กระบี่ และจังหวัดตรัง ซึ่งจำนวนเป็นประชากร 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 ครู - อาจารย์ ผู้ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยาย การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม 2534 จำนวน 60 คน

1.2 ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ในช่วงเดือนมกราคม - ตุลาคม 2534 จำนวน 225 คน โดยถือว่า นักเรียนแต่ละคนมีผู้ปกครอง 1 คน

จำนวนประชากรที่ศึกษาปรากฏตามจำนวนและรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรที่ศึกษา จำนวนตามรายจังหวัด อำเภอและโรงเรียน
ในเขตการศึกษา 4

เขตการศึกษา	จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน	ประชากร		
				ครู - อาจารย์	ผู้ปกครอง นักเรียน	
4	ภูเก็ต	กลาง	กลางพระนางสร้าง	8	39	
		กระบุรี	นิคมสงเคราะห์	8	21	
		ละอุ่น	ระวีราษฎร์บำรุง	8	20	
		พังงา	คุระบุรี	บ้านเตรียม	10	28
			เมืองพังงา	เกาะหมากน้อย	7	35
		กระบี่	เมืองกระบี่	บ้านนาบง	7	40
		ตรัง	ห้วยยอด	บ้านหนองบัว	12	42
	5 จังหวัด	7 อำเภอ	7 โรงเรียน	60	225	

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้แนวของแบบประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อถามทัศนะของครู-อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามสำหรับครู - อาจารย์ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม อันประกอบด้วย อายุ คุตวุฒิและประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน ลักษณะของคำถามเป็นแบบปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวเลือกไว้ เมื่อต้องการตอบตรงตัวเลือกใด ก็กาเครื่องหมาย (/) ในตัวเลือกนั้น ๆ

นอกจากสภาพทั่วไปแล้ว ยังเป็นแบบสอบถามทัศนะของครู - อาจารย์ ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียนว่า มีความพร้อมที่คาดหวังในระดับใด และมีความพร้อมที่เป็นจริงในระดับใด โดยจำแนกงาน 4 ด้าน รวม 63 ข้อ คือ

1. งานบริหารทั่วไป	จำนวน 20 ข้อ
2. งานวิชาการ	จำนวน 19 ข้อ
3. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	จำนวน 12 ข้อ
4. งานกิจการนักเรียน	จำนวน 12 ข้อ

น้ำหนักทัศนะแบบสอบถามฉบับนี้ได้กำหนดไว้ด้านความพร้อมที่คาดหวัง 5 ระดับ และความพร้อมที่เป็นจริง 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

มีความพร้อมมากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
มีความพร้อมมาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
มีความพร้อมปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
มีความพร้อมน้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
มีความพร้อมน้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ครู - อาจารย์ เสนอข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง ๆ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม อันประกอบด้วย อายุ การศึกษา และความเกี่ยวข้องกับนักเรียน

นอกจากสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแล้ว ยังเป็นแบบสอบถามสภาพทั่วไปของครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการอยู่ร่วมกันของ สามี่ - ภริยา จำนวนบุตรที่มีอยู่ในความอุปการะ จำนวนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน บุตรที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษา เป็นบุตรลำดับใด อาชีพของครอบครัว รายได้และเหตุผลที่ส่งบุตรเรียนในโรงเรียนนี้

ลักษณะของแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบปลายปิด โดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวเลือกไว้ เมื่อผู้ตอบต้องการตอบตรงตัวเลือกใด ก็จะทำเครื่องหมาย (/) ในตัวเลือกนั้น ๆ และในบางข้อจะสามารถกาเครื่องหมายได้หลายตัวเลือก

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทักษะของผู้ปกครองที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ มีจำนวน 22 ข้อ โดยที่แต่ละข้อมี 5 ระดับ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	5	คะแนน
เห็นด้วย	ให้คะแนน	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้คะแนน	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้คะแนน	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้คะแนน	1	คะแนน

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ รูปแบบการดำเนินงาน การขยายการศึกษาภาคบังคับและแนวทางการจัดการศึกษาในโรงเรียนแต่ละด้าน คือ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานกิจการนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนคำถามแต่ละแบบ โดยใช้นวของแบบประเมินการดำเนินงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นแนวทาง
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเอาแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ รูปแบบการดำเนินงานมาวิเคราะห์ เพื่อใช้ประโยชน์ในการสร้าง

แบบสอบถาม สำหรับแบบสอบถามของผู้ปกครองนักเรียน ได้มาเอาข้อคำถามในแบบสอบถาม เรื่องโอกาสในการเข้าศึกษาต่อของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลาง จากปริทัศน์นิตยสารของ จันทนา นทิกกร (2525 : 39 - 40) มาเป็นข้อคำถามบางส่วนด้วย

3. ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบสอบถาม

4. สร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจทัศนะของครู - อาจารย์ ว่าโรงเรียนมีความพร้อมเพียงใดในการขยายการศึกษาภาคบังคับ โดยศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียน 4 ด้าน คือ งานบริหารทั่วไป 20 ข้อ งานวิชาการ 19 ข้อ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 12 ข้อ และงานกิจการนักเรียน 12 ข้อ รวม 63 ข้อ และคำถามปลายเปิดเพื่อให้ ครู - อาจารย์เสนอแนะในงานทั้ง 4 ด้านด้วย

5. สร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี รวม 35 ข้อ

6. นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้ว ไปให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาการทำปริทัศน์นิตยสารตรวจแก้ไขปรับปรุงทั้งเนื้อหาและการใช้ภาษา ปรากฏว่าประธานและกรรมการที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างของแบบสอบถาม โดยให้นำเอาแบบประเมินการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษามาปรับปรุงเนื้อหาสาระของข้อคำถามในการสอบถามครู - อาจารย์ ทั้ง 4 ด้าน

7. นำแบบสอบถามซึ่งประธานและกรรมการที่ปรึกษาการทำปริทัศน์นิตยสารได้ตรวจปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องการจัดการศึกษาภาคบังคับ ซึ่งได้แก่ ศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต ผู้เชี่ยวชาญงานวิจัย ฝ่ายเศรษฐกิจการศึกษา กองแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หัวหน้าฝ่ายแผนงานวิชาการ สำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดภูเก็ต และหัวหน้าฝ่ายแผนงานวิชาการ สำนักงานงานการประถมศึกษา จังหวัดภูเก็ต ได้ตรวจแก้ไขและปรับปรุง เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรง (Validity) ตามเนื้อหาและโครงสร้างโดยยึดถือความเห็นจาก 3 ใน 5 ท่าน ปรากฏว่าได้มีการแก้ไขปรับปรุงรายละเอียดในข้อ 34 และ 35 ในแบบสอบถามของผู้ปกครองนักเรียน

8. นำนแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - Out) กับครู - อาจารย์ และผู้ปกครอง นักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรเท่ากับจำนวนประชากรที่จะศึกษา คือ ครู - อาจารย์ 60 คน และผู้ปกครองนักเรียน 214 คน

9. ทาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25x ด้วยการคำนวณหาค่า t โดยใช้สูตรของเอ็ดเวิร์ด (Edward, 1958 : 152) ซึ่งปรากฏว่าค่า t ที่คำนวณได้ แต่ละข้อ มีอำนาจจำแนกเกินกว่า 1.75 ทั้งสิ้น

10. ทาคความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามรวมทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161) ปรากฏว่าแบบสอบถามครู - อาจารย์ ได้ค่าความเชื่อมั่นของความพร้อมที่คาดหวัง .9765 และความพร้อมที่เป็นจริง .9601 สำหรับแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนได้ค่าความเชื่อมั่น .8974

11. นำนแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มประชากรที่กำหนดไว้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ทำหนังสือถึงศึกษาธิการจังหวัดภูเก็ต เพื่อขอหนังสือแนะนำต่อผู้วิจัย เพื่อขออนุญาตให้ครู - อาจารย์ ตอนแบบสอบถาม และขอให้นักเรียนนำนแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครองตอนแบบสอบถามด้วย โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปมอบให้แก่แต่ละกลุ่มประชากรด้วยตนเอง

2. การรับแบบสอบถามคืน เมื่อนำส่งแบบสอบถามทุกกลุ่มประชากรแล้ว เว้นระยะเวลาให้ผู้ตอนแบบสอบถาม 10 วัน เพื่อตอนแบบสอบถามและส่งแบบสอบถามคืน โดยบางกลุ่มประชากรได้จัดส่งคืนทางไปรษณีย์ลงทะเบียน และบางกลุ่มประชากรผู้วิจัยได้รับคืนด้วยตนเองด้วย ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืน ดังนี้

2.1 แบบสอบถามของครู - อาจารย์ ได้รับคืนทั้งหมด 60 ชุด คิดเป็น

ร้อยละ 100

2.2 แบบสอบถามของผู้ปกครองนักเรียน ส่งไปทั้งหมด 225 ชุด ได้รับ

แบบสอบถามคืน 214 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.11 รายละเอียดปรากฏตามตาราง 2

ตาราง 2 แสดงร้อยละของครู - อาจารย์ และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการ
นาร่อง ในเขตการศึกษา 4 ที่ตอบแบบสอบถาม

เขต การ ศึกษา	จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน	ครู - อาจารย์			ผู้ปกครอง นักเรียน			
				ประชา กร	ตอบแบบ สอบถาม	ร้อยละ	ประชา กร	ตอบแบบ สอบถาม	ร้อยละ	
4	ภูเก็ต	ตลาด	ตลาดพระนางสร้าง	8	8	100	39	34	87.18	
		กระบุรี	นิคมสงเคราะห์	8	8	100	21	18	85.71	
		ละอุ่น	ระวิราษฎร์บำรุง	8	8	100	20	20	100	
		พังงา	กระบุรี	บ้านเตรียม	10	10	100	28	28	100
			เมืองพังงา	เกาะหมากน้อย	7	7	100	35	32	91.43
		กระบี่	เมืองกระบี่	บ้านนาพง	7	7	100	40	40	100
		ตรัง	ห้วยยอด	บ้านหนองบัว	12	12	100	42	42	100
5	7	7	60	60	100	225	214	95.11		
	จังหวัด	อำเภอ	โรงเรียน							

วิธีการจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำผลการตอบแบบสอบถามมาลงรหัสและเตรียมข้อมูลลงในแผ่นดิสเก็ต (Diskett) และใช้ในโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC* (The Statistical Package for IBM PC*)
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐานและสถิติที่ใช้ทดสอบความแตกต่างด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละ (Percentage) สำหรับข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสอบถาม
2. หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นรายข้อและรายด้าน เพื่อใช้สำหรับการแปรผลตามเกณฑ์ประเมินค่าของ เบลท์ (Best. 1959 : 188 - 190) ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อใดหรือด้านใดมีค่าระหว่าง 1.00 - 1.49 ถือว่าระดับทัศนะของครู - อาจารย์ ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในข้อนั้น หรือด้านนั้นมีน้อยที่สุด และถือว่าระดับทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ที่ต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับในข้อนั้น ๆ ว่า ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อใดหรือด้านใด มีค่าระหว่าง 1.50 - 2.49 ถือว่าระดับทัศนะของครู - อาจารย์ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในข้อนั้น หรือด้านนั้นมีน้อย และถือว่าระดับทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่ต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับในข้อนั้น ๆ ว่า ไม่เห็นด้วย

ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อใดหรือด้านใด มีค่าระหว่าง 2.50 - 3.49 ถือว่าระดับทัศนะของครู - อาจารย์ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียน ในโครงการนาร่อง ในข้อนั้นหรือด้านนั้นมีปานกลาง และถือว่าระดับทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่ต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับในข้อนั้น ๆ ว่า ไม่แน่ใจ

ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อใดหรือด้านใด มีค่าระหว่าง 3.50 - 4.49 ถือว่าระดับทักษะของครู - อาจารย์ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในข้อนี้หรือด้านนี้มีมากที่สุด และถือว่าระดับทักษะของผู้ปกครองนักเรียน ที่ต่อการขยายการศึกษามาศึกษา ในข้อนี้ ๆ ว่า เห็นด้วย

ค่าคะแนนเฉลี่ยของข้อใดหรือด้านใด มีค่าระหว่าง 4.50 - 5.00 ถือว่าระดับทักษะของครู - อาจารย์ ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียน ในโครงการนาร่อง ในข้อนี้หรือด้านนี้มีมากที่สุด และถือว่าระดับทักษะของผู้ปกครองนักเรียน ที่ต่อการขยายการศึกษามาศึกษา ในข้อนี้ ๆ ว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแบบสอบถามในชุดที่ 1 ตอนที่ 1 (ครู - อาจารย์) และชุดที่ 2 ตอนที่ 2 (ผู้ปกครอง) เพื่อทราบการกระจายของคะแนนของผู้ตอบแบบสอบถาม

4. นำข้อเสนอนี้ไปขยายเปิดมาคำอธิบายตามจำนวนความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ค่าคะแนนเฉลี่ย ใช้สูตร (Ferguson. 1982 : 49)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ X แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนประชากร

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตร (Ferguson. 1982 : 68)

$$s = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N^2}}$$

เมื่อ	s	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง

2. ค่าสถิติที่ใช้ในการหาคคุณภาพของแบบสอบถาม

2.1 การวิเคราะห์ค่าอำนาจ (Discrimination Power) เป็นรายข้อโดยใช้สูตรเทคนิคร้อยละ 25 ของเอ็ดเวิร์ด (Edwards. 1958 : 152)

$$t = \frac{\bar{X}_H - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{s_H^2}{n_H} + \frac{s_L^2}{n_L}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
	\bar{X}_H, \bar{X}_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสูงและในกลุ่มต่ำ
	s_H^2, s_L^2	แทน	ความแปรปรวนในกลุ่มสูงและในกลุ่มต่ำ
	n_H, n_L	แทน	จำนวนคนที่เลือกจากกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

2.2 การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1970 : 161)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{s_t^2} \right]$$

เมื่อ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
 k แทน จำนวนข้อของแบบสอบถาม
 $\sum s_i^2$ แทน ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมาย ผู้วิจัยได้
ใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มประชากร
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน (Mean)
s	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
$(\sum X)^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
t	แทน	ค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละข้อของกลุ่มสูง และกลุ่มต่ำ
\bar{X}_H, \bar{X}_L	แทน	คะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
s_H^2, s_L^2	แทน	ความแปรปรวนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
N_H, N_L	แทน	จำนวนคนที่เลือกมาจากกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ
α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum s_i^2$	แทน	ผลรวมค่าความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อ
s_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+
(The Statistical Package For IBM PC+) จากวิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ในการหาค่าสถิติต่าง ๆ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของจุดมุ่งหมาย การวิจัยดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษาความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ตามทัศนะของครู - อาจารย์ การเสนอข้อมูลมีดังนี้

- 1.1 แสดงร้อยละของสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงผลในตาราง 3
- 1.2 แสดงคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนะของครู - อาจารย์ ในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ต่อความพร้อมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 4 ด้าน คือ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนและงานกิจการนักเรียน แสดงผลในตาราง 4

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่องที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี การเสนอข้อมูล มีดังนี้

- 2.1 แสดงร้อยละของสถานภาพ สภาพทั่วไปของครอบครัวของผู้ปกครอง ทัศนะในการส่งบุตรเข้าเรียนในโรงเรียนโครงการนาร่อง แสดงผลในตาราง 9, 10 และ 11
- 2.2 แสดงคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี แสดงผลในตาราง 12

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาทัศนะของครู - อาจารย์ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่องฯ งานแผนงาน 4 ด้าน

ตาราง 3 ร้อยละของครู - อาจารย์ จำแนกตามลักษณะทั่วไป

ลักษณะทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	11	18.3
30 - 39 ปี	35	58.3
40 - 49 ปี	12	20
ตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป	2	3.3
คุณวุฒิ		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	16.7
ตั้งแต่ปริญญาตรี ขึ้นไป	50	83.3
ประสบการณ์		
ต่ำกว่า 10 ปี	26	43.3
ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป	34	56.7

ข้อมูลจากตาราง 3 แสดงว่าครู - อาจารย์ ในโรงเรียนนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 มีอายุส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 30 - 39 ปี ร้อยละ 58.3 รองลงมาอยู่ในกลุ่ม อายุ 40 - 49 ปี ร้อยละ 20 การศึกษาของครู - อาจารย์ ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป ถึงร้อยละ 83.3 นอกจากนี้มีคุณวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 16.7 และมีประสบการณ์ทำงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 56.7 รองลงมา มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี ร้อยละ 43.3

ตาราง 4 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงทัศนะของครู - อาจารย์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ เรื่องความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในงาน 4 ด้าน

ความพร้อมของโรงเรียน	N = 60			
	ที่คาดหวัง		ที่เป็นจริง	
	\bar{X}	S	\bar{X}	S
1. งานบริหารทั่วไป	4.29	.47	2.67	.56
2. งานวิชาการ	4.32	.46	2.91	.68
3. งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	4.11	.59	2.74	.72
4. งานกิจการนักเรียน	4.33	.49	3.00	.65
รวมทั้งสิ้น	4.27	.44	2.82	.59

ข้อมูลจากตาราง 4 แสดงว่าครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 เห็นว่าความพร้อมที่เป็นจริงของโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในการขยายการศึกษาภาคบังคับ มีความพร้อมระดับปานกลาง (2.82) และมีการกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.59) แสดงว่า ครู - อาจารย์ มีความเห็นในเรื่องความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่อง เหมือน ๆ กัน และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยรายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์เห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานกิจการนักเรียนมากกว่าด้านอื่น ๆ (3.00) รองลงมาเป็นงานวิชาการ (2.91) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (2.74) และงานบริหารทั่วไป (2.67)

สำหรับความพร้อมที่คาดหวังจากทัศนะของครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการ
นาร่อง พบว่ามีความคาดหวังให้โรงเรียนในโครงการนาร่องมีความพร้อมในการดำเนินงาน
ด้านต่าง ๆ ในระดับมาก (4.27) การกระจายของคะแนนในเรื่องความพร้อมที่คาดหวังของ
ครู - อาจารย์ มีการกระจายค่อนข้างต่ำ (.44) แสดงว่าครู - อาจารย์ มีความคาดหวังให้
โรงเรียนในโครงการนาร่องฯ มีความพร้อมในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เหมือน ๆ กัน และ
เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังรายด้าน พบว่า ครู - อาจารย์ มีความคาดหวังให้
โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานกิจการนักเรียนมากกว่าด้านอื่น ๆ (4.33) รองลงมา
เป็นงานวิชาการ (4.32) งานบริหารทั่วไป (4.29) และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน
กับชุมชน (4.11)

ตาราง 5 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงทัศนะของครู - อาจารย์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เรื่องความพร้อมของโรงเรียนในด้านงานบริหารทั่วไป

ข้อ	ความพร้อมของโรงเรียน	N = 60			
		ที่คาดหวัง		ที่เป็นจริง	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
	ก. <u>งานบริหารทั่วไป</u>				
1	การจัดทำแผนภูมิการบริหารโรงเรียน	4.25	.63	3.13	.93
2	การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียน	4.43	.56	3.53	.75
3	การจัดสรรอัตราบุคลากร	4.50	.62	2.65	.94
4	การพัฒนาบุคลากร	4.45	.59	2.95	.85
5	การบำรุงขวัญและให้กำลังใจ	4.42	.70	2.57	.95
6	การจัดบุคลากรทำหน้าที่งานธุรการ	4.22	.67	2.77	.96
7	การจัดระบบสารสนเทศ	4.10	.68	2.55	.96
8	การกำหนดนโยบายและเป้าหมาย	4.32	.60	3.17	.94
9	การจัดทำแผนการปฏิบัติการ	4.42	.56	3.32	.95
10	การจัดวัสดุสำนักงาน	4.37	.74	3.00	.92
11	การจัดครุภัณฑ์	4.33	.77	2.77	.91
12	การจัดสรรงบประมาณตามแผนปฏิบัติการ	4.42	.65	2.85	.92
13	จำนวนอาคารเรียน	4.32	.72	2.35	.94

ตาราง 5 (ต่อ)

ข้อ	ความพร้อมของโรงเรียน	N = 60			
		ที่คาดหวัง		ที่เป็นจริง	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
14	จำนวนอาคารประกอบ	4.23	.79	1.98	.81
15	จำนวนห้องเรียนทั่วไป	4.28	.67	2.42	.96
16	จำนวนนักเรียนวิชาเฉพาะ (ได้แก่ ห้องเรียนพิเศษ ฯลฯ)	4.10	.77	1.53	.70
17	ห้องสำหรับการจัดกิจกรรมต่าง ๆ	4.03	.82	1.70	.74
18	การบำรุงรักษาอาคารเรียน-อาคารประกอบต่าง ๆ	4.37	.64	2.77	.91
19	สนามกีฬาต่าง ๆ ของโรงเรียน	4.17	.87	2.48	1.00
20	ขนาดของโรงเรียน	4.12	.96	2.98	.70
	รวม	4.29	.47	2.67	.56

ข้อมูลจากตาราง 5 แสดงว่าครู - อาจารย์ ในโรงเรียนในโครงการนาร่อง การขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 เห็นว่าความพร้อมที่เป็นจริงของ โรงเรียนในการดำเนินงานบริหารทั่วไป มีความพร้อมในระดับปานกลาง (2.67) การกระจาย ของคะแนนมีการกระจายค่อนข้างต่ำ (.56) แสดงว่า ครู - อาจารย์ในโรงเรียนโครงการ นาร่องมีความเห็นในเรื่องความพร้อมที่เป็นจริงในการดำเนินงานบริหารทั่วไปเหมือน ๆ กัน และ เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า โรงเรียนมีความพร้อมเกี่ยวกับห้องเรียนวิชาเฉพาะห้องสำหรับ จัดกิจกรรมต่าง ๆ และอาคารประกอบน้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ (1.53, 1.70, 1.98) และ โรงเรียนมีความพร้อมที่เป็นจริงสูงมากเพียงอย่างเดียว คือการกำหนดบทบาทหน้าที่ความ รับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียนเท่านั้น (3.53)

สำหรับความพร้อมที่คาดหวังจากทัศนะของครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการ นาร่อง พบว่า ครู - อาจารย์ มีความคาดหวังในโรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงาน บริหารทั่วไปมาก (4.29) การกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.47) แสดงว่าครู - อาจารย์ มีความเห็นในเรื่องนี้เหมือน ๆ กัน และเมื่อพิจารณาความคาดหวังรายข้อพบว่า ครู - อาจารย์ มีความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดสรรอัตราบุคลากรมากที่สุด (4.50) เพียงเรื่องเดียว

ตาราง 6 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงทักษะของครู - อาจารย์ที่มีต่อ
การขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เรื่องความพร้อมของโรงเรียนในด้านงานวิชาการ

ข้อ	ความพร้อมของโรงเรียน	N = 60			
		ที่คาดหวัง		ที่เป็นจริง	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
	ข. งานวิชาการ				
1	การรวบรวมระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานวิชาการ	4.40	.67	2.95	.89
2	การทำงานงานวิชาการและแผนการสอน	4.37	.69	3.10	.84
3	การกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการ	4.35	.61	3.25	.75
4	การจัดทำแผนการเรียน	4.38	.58	3.23	.85
5	การจัดตารางสอน	4.42	.70	3.60	.79
6	การจัดครูเข้าสอน	4.35	.61	3.02	.95
7	การจัดสอนซ่อมเสริม	4.27	.73	2.83	.99
8	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน	4.35	.61	3.12	.92
9	การพัฒนาครูทางด้านวิชาการ	4.62	.52	3.15	.99
10	การจัดทำใช้บำรุงรักษาและส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนการสอน	4.45	.59	2.72	1.03
11	การสร้างและปรับปรุงเครื่องมือการวัดผลการศึกษา	4.35	.55	2.72	.88
12	การจัดเอกสารและระเบียบเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน	4.25	.63	2.92	.81

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อ	ความพร้อมของโรงเรียน	N = 60			
		ที่คาดหวัง		ที่เป็นจริง	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
13	การวิจัย วิเคราะห์ผลการสอนและการปฏิบัติงาน	4.12	.74	2.52	.97
14	การจัดการนิเทศภายในโรงเรียน	4.17	.72	2.80	.95
15	การจัดมุมหนังสือในห้องเรียน	4.13	.77	2.57	.81
16	การจัดอุปกรณ์สื่อทัศนูปกรณ์	4.23	.74	2.10	.90
17	การจัดให้มีผู้ทำหน้าที่บริการสื่อทัศนูปกรณ์	4.02	.93	1.92	1.01
18	ความสามารถทางวิชาการของท่านมีความพร้อม ในการสอนต่อระดับมัธยมศึกษา	4.35	.61	3.23	.93
19	สภาพจิตใจของท่านต่อความพร้อมในการสอนระดับ มัธยมศึกษา	4.45	.59	3.45	.93
		4.32	.46	2.91	.68

ข้อมูลจากตาราง 6 แสดงว่า ครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่อง ขยายการศึกษาระดับมัธยม 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 เห็นว่าความพร้อมที่เป็นจริงของโรงเรียน ในการดำเนินงานวิชาการ มีความพร้อมในระดับปานกลาง (2.91) การกระจายของคะแนน มีการกระจายค่อนข้างต่ำ (.68) แสดงว่าครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่อง มีความเห็นในเรื่องความพร้อมที่จะเป็นจริงในการดำเนินงานวิชาการเหมือน ๆ กัน และเมื่อ วิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่าโรงเรียนมีความพร้อมเกี่ยวกับการจัดให้มีผู้ทำหน้าที่บริการใส่ตักศุภปรต์ และการจัดศุภปรต์ใส่ตักศุภปรต์น้อย (1.92, 2.10) และโรงเรียนมีความพร้อมมาก ในการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการจัดตารางสอนเพียงเรื่องเดียว (3.60)

สำหรับความพร้อมที่คาดหวังจากทัศนะของครู - อาจารย์ ในโรงเรียนในโครงการ นาร่อง พบว่าครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานวิชาการ มาก (4.32) การกระจายของคะแนนความคาดหวังค่อนข้างต่ำ (.46) แสดงว่าครู - อาจารย์ มีความเห็นในเรื่องนี้เหมือน ๆ กัน และเมื่อพิจารณาความคาดหวังรายข้อ พบว่า ครู - อาจารย์ มีความคาดหวังในเรื่องการพัฒนาครูทางด้านวิชาการมากที่สุด (4.62) เพียงเรื่องเดียว

ตาราง 7 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงทัศนะของครู - อาจารย์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เรื่องความพร้อมของโรงเรียน ในด้านงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ข้อ	ความพร้อมของโรงเรียน	N = 60			
		ที่คาดหวัง		ที่เป็นจริง	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
	ค. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน				
1	การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลกับชุมชน	4.03	.71	2.58	.96
2	การกำหนดแผนงานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน	4.20	.68	2.77	.95
3	การบริการข่าวสารแก่ชุมชน	4.18	.68	2.73	.92
4	การส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่ชุมชน	4.07	.80	2.70	.96
5	การส่งเสริมอาชีพแก่ชุมชน	4.13	.81	2.62	.96
6	การบริการนันทนาการแก่ชุมชน	4.10	.71	2.75	1.13
7	การบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชน	4.22	.72	3.30	.89
8	การบริการทางวิชาการแก่ชุมชน	3.93	.76	2.53	.87
9	การร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน	4.15	.63	3.02	1.02
10	การได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากชุมชน	4.10	.75	2.52	1.17

ตาราง 7 (ต่อ)

ความพร้อมของโรงเรียน		N = 60			
		ที่คาดหวัง		ที่เป็นจริง	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
11	การได้รับความช่วยเหลือด้านแรงงานจากชุมชน	4.17	.81	2.90	.99
12	การได้รับการสนับสนุนจากชุมชนโดยการจัดตั้งองค์กรเพื่อช่วยเหลือโรงเรียน	4.03	.82	2.50	1.08
	รวมทั้งสิ้น	4.11	.59	2.74	.72

ข้อมูลจากตาราง 7 แสดงว่า ครู - อาจารย์ ในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษามัธยมศึกษา 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 เห็นว่า ความพร้อมที่เป็นจริงของโรงเรียนในการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีความพร้อมในระดับปานกลาง (2.74) การกระจายของคะแนนมีการกระจายค่อนข้างต่ำ (.72) แสดงว่า ครู - อาจารย์ ในโรงเรียนนาร่อง มีความเห็นในเรื่องความพร้อมที่เป็นจริงในการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนเหมือน ๆ กัน และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า มีการกระจายของคะแนนค่อนข้างสูงในเรื่องการสอนกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน (1.02) การได้รับการสนับสนุนจากชุมชนโดยการจัดตั้งองค์กรเพื่อช่วยเหลือโรงเรียน (1.08) การบริการนันทนาการแก่ชุมชน (1.13) และ การได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากชุมชน (1.17) การกระจายของคะแนนในลักษณะเช่นนี้แสดงว่า ครู - อาจารย์ มีความเห็นแตกต่างกันบ้างในเรื่องดังกล่าว และพบว่า

โรงเรียนมีความพร้อมในการบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนมากกว่าเรื่องอื่น ๆ

(3.30) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลางด้วยกัน

สำหรับความพร้อมที่คาดหวังจากทัศนะของครู - อาจารย์ ในโรงเรียนในโครงการ
 นาร่อง พบว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงาน
 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมาก (4.11) การกระจายของคะแนนความคาดหวัง
 ค่อนข้างต่ำ (.59) แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความเห็นในเรื่องนี้เหมือน ๆ กัน และเมื่อ
 พิจารณารายข้อ พบว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมในระดับมาก
 ทุกรายการ

ตาราง 8 ค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงทัศนะของครู - อาจารย์ ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เรื่องความพร้อมของโรงเรียนในด้านงานกิจการนักเรียน

ข้อ	ความพร้อมของโรงเรียน	N = 60			
		ที่คาดหวัง		ที่เป็นจริง	
		\bar{X}	S	\bar{X}	S
	<u>ง. งานกิจการนักเรียน</u>				
1	การจัดบุคลากรรับผิดชอบงานกิจการนักเรียน	4.27	.58	3.22	.80
2	การจัดบริการเกี่ยวกับน้ำดื่มน้ำใช้	4.50	.57	3.38	.80
3	การจัดบริการเกี่ยวกับอาหารกลางวัน	4.53	.57	3.70	.79
4	การจัดห้องพยาบาลและเครื่องเวชภัณฑ์	4.37	.69	3.05	1.02
5	การบริการห้องสมุด	4.38	.69	2.83	.94
6	การจัดบริการแนะแนว	4.25	.65	2.70	.89
7	การเยี่ยมบ้านของนักเรียน	4.08	.85	2.32	.93
8	การส่งเสริมการจัดกิจกรรมชุมนุมต่าง ๆ ของนักเรียน	4.15	.66	2.57	.98
9	การจัดทุนการศึกษาแก่นักเรียน	4.30	.62	2.63	.98
10	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4.38	.56	3.13	.89
11	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	4.28	.58	2.90	.88
12	การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.42	.70	3.42	.93
	รวมทั้งสิ้น	4.33	.49	3.00	.65

ข้อมูลจากตาราง 8 แสดงว่า ครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 เห็นว่าความพร้อมที่เป็นจริงของโรงเรียนในการดำเนินงานกิจการนักเรียน มีความพร้อมในระดับปานกลาง (3.00) การกระจายของคะแนนมีการกระจายค่อนข้างต่ำ (.65) แสดงว่า ครู - อาจารย์ในโรงเรียนนาร่องมีความเห็นในเรื่องความพร้อมที่เป็นจริง ในการดำเนินงานกิจการนักเรียนเหมือน ๆ กัน เมื่อวิเคราะห์เป็นรายข้อ พบว่า มีการกระจายคะแนนเรื่องการจัดห้องพยาบาลและเครื่องเวชภัณฑ์ค่อนข้างสูง (1.02) แสดงว่าครู - อาจารย์มีความเห็นในเรื่องนี้แตกต่างกันบ้าง และพบว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการจัดบริการเกี่ยวกับอาหารกลางวันมาก (3.70) และพบว่าการเยี่ยมบ้านของนักเรียนยังมีน้อย (2.32)

สำหรับความพร้อมที่คาดหวังจากทัศนะของครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่อง พบว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานกิจการนักเรียนมาก (4.33) การกระจายของคะแนนความคาดหวังค่อนข้างต่ำ (.49) แสดงว่าครู - อาจารย์มีความเห็นในเรื่องนี้เหมือน ๆ กัน และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมเกี่ยวกับการจัดบริการน้ำดื่ม น้ำใช้และการจัดบริการเกี่ยวกับอาหารกลางวันมากที่สุด (4.50, 4.53) และการกระจายของคะแนนความคาดหวังรายข้อพบว่า มีการกระจายค่อนข้างต่ำทุกข้อ แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังในการดำเนินงานกิจการนักเรียนเหมือน ๆ กันทุกข้อ

**ตอนที่ 2 การศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ
9 ปี ในเขตการศึกษา 4**

ตาราง 9 ร้อยละของผู้ปกครองนักเรียน จำนวนตามสภาพลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลักษณะทั่วไป	N = 214	
	จำนวน	ร้อยละ
1. อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	9	4.2
30 - 39 ปี	68	31.8
40 - 49 ปี	78	36.4
ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	57	26.6
อื่น ๆ	2	9.0
รวม	214	100.0
2. การศึกษา		
ระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป.7) หรือเทียบเท่า	200	93.5
ระดับมัธยมศึกษา (ม.1 - ม.6) หรือเทียบเท่า	12	5.6
ระดับอุดมศึกษา หรือเทียบเท่า	1	0.5
อื่น ๆ	1	0.5
รวม	214	100.0

ตาราง 9 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	N = 214	
	จำนวน	ร้อยละ
3. มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่กำลังเรียนระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา มีฐานะเป็น		
พ่อ - แม่	202	94.4
พี่	3	1.4
ญาติ	8	3.7
เกี่ยวข้องกับฐานะอื่น	1	.5
รวม	214	100.0

ข้อมูลจากตาราง 9 แสดงว่า ผู้ปกครองของนักเรียนในโรงเรียนนาร่องขยาย
การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 มีอายุส่วนใหญ่ในกลุ่มอายุ 40 - 49 ปี
ถึงร้อยละ 36.4 รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ 30 - 39 ปี ร้อยละ 31.8 การศึกษาของ
ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป.7) ร้อยละ 93.5
ผู้ปกครองมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนในฐานะ บิดา - มารดา และอยู่ร่วมกันถึงร้อยละ
94.4

ตาราง 10 ร้อยละของผู้ปกครองนักเรียน จำแนกตามลักษณะทั่วไปของครอบครัว

ลักษณะทั่วไป	N = 214	
	จำนวน	ร้อยละ
1. สภาพการอยู่ร่วมกันของสามี - ภรรยา		
อยู่ร่วมกัน	176	82.2
แยกกันอยู่ หรือหย่าร้าง	18	8.4
ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดถึงแก่กรรม	16	7.5
ถึงแก่กรรมทั้งสองฝ่าย	1	0.5
อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง	3	1.4
รวม	214	100.0
2. จำนวนบุตรที่อยู่ในความอุปการะ		
1 - 3 คน	94	43.9
4 - 6 คน	90	42.1
7 คนขึ้นไป	30	14.0
รวม	214	100.0

ตาราง 10 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	N = 214	
	จำนวน	ร้อยละ
3. จำนวนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน		
1 คน	55	25.7
2 คน	65	30.4
3 คนขึ้นไป	94	43.9
รวม	214	100.0
4. บุตรที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียน เป็นบุตรในลำดับที่		
1	95	44.4
2	38	17.8
3	31	14.5
ลำดับที่อื่น ๆ (ไปรครบ)...	50	23.4
รวม	214	100.0

ตาราง 10 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไป	N = 214	
	จำนวน	ร้อยละ
5. อาชีพหลักของครอบครัว		
เกษตรกร	141	65.9
รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ	4	1.9
ค้าขาย	14	6.5
รับจ้าง	55	25.7
หรืออื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-
รวม	214	100.0
6. รายได้ (หมายถึง รายได้รวมของสมาชิกในครอบครัว ที่มีส่วนในการหาเงินมาใช้จ่ายภายในบ้าน)		
ต่ำกว่าเดือนละ 2,000 บาท	128	59.8
เดือนละ 2,001 - 5,000 บาท	75	35.0
เดือนละ 5,001 - 10,000 บาท	6	2.8
เดือนละ 10,001 - 20,000 บาท	3	1.4
เดือนละ 20,001 บาท ขึ้นไป	2	0.9
รวม	214	100.0

ข้อมูลจากตาราง 10 แสดงว่าสภาพทั่วไปของครอบครัวของผู้ปกครองนักเรียน มีสภาพการอยู่ร่วมกันของสามี - ภรรยา ถึงร้อยละ 82.2 แต่ละครอบครัวมีบุตรที่อยู่ในความอุปการะ 1 - 3 คน ร้อยละ 43.9 รองลงมามีจำนวนบุตร 4 - 6 คน ร้อยละ 42.1 แต่ละครอบครัวมีบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นต่าง ๆ 3 คนขึ้นไป ร้อยละ 43.9 รองลงมากำลังศึกษาอยู่ 2 คน ร้อยละ 30.4 และกำลังศึกษา 1 คน ร้อยละ 25.7 บุตรที่กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในโครงการนาร่อง เป็นบุตรคนที่ 1 หรือบุตรคนโต ร้อยละ 44.4 สภาพของครอบครัวมีอาชีพหลักเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 65.9 รองลงมามีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 25.7 ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 2,000 บาท ร้อยละ 59.8 รองลงมา มีรายได้ 2,001 - 5,000 บาท ร้อยละ 35.0

ตาราง 11 ร้อยละของผู้ปกครองนักเรียน จำนวนตามเหตุผลที่ส่งบุตรเข้าเรียนในโรงเรียนใน
โครงการนาร่อง

	ความถี่	ร้อยละ
7. เหตุผลที่ให้ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนี้ เพราะว่		
การไปมาสะดวก	173	80.8
ได้รับทุนการศึกษา	40	18.7
โรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน	142	66.4
โรงเรียนช่วยเหลือเด็กมาก	137	64.0
โรงเรียนมีชื่อเสียงดี	30	14.0
ครูในโรงเรียนนี้สอนดี	69	32.2
ครูแนะนำให้ส่งเข้าเรียน	71	33.2
มีที่นั่งเรียนอยู่ที่นี้แล้ว	25	11.7
โรงเรียนมีอุปกรณ์ทันสมัย	10	4.7
ครอบครัวอื่นชักชวน	8	3.7
ไม่ทราบว่าจะให้เรียนที่ไหน	19	8.9
หรืออื่น ๆ (โปรดระบุ).....	-	-

ข้อมูลจากตาราง 11 แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่งลูกเข้าเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษามาศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โดยมีเหตุผลต่างกัน โดยผู้ปกครองส่วนใหญ่ได้พิจารณาเน้นถึงการเดินทางไปมาสะดวกถึงร้อยละ 80.8 เพราะว่โรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน ร้อยละ 66.4 เพราะเห็นว่าโรงเรียนในโครงการนาร่อง ช่วยเหลือเด็กมาก ร้อยละ 64.0 และเพราะครูแนะนำให้ส่งเข้าเรียนในโรงเรียนตามโครงการนาร่อง ร้อยละ 33.2

ตาราง 12 ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแสดงทัศนคติของผู้ปกครองนักเรียน

ข้อ	ทัศนคติของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ	N = 214	
		\bar{X}	S
1	ผู้ที่มีชื่อเสียงมักจะเป็นผู้มีการศึกษาสูง	3.93	.91
2	ผู้มีการศึกษาสูงมีโอกาสประสบความสำเร็จในชีวิต	4.22	.75
3	บุคคลที่ไม่มีการศึกษามักจะเสียเปรียบผู้มีการศึกษา	4.25	.71
4	การศึกษาเท่านั้นที่จะทำให้เราฉลาดทันคน	4.32	.67
5	การศึกษามีความจำเป็นในการคบหาสมาคมกับคนทั่วไป	3.83	.79
6	การศึกษาทำให้เราเป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง	4.43	.60
7	ทุกคนควรจะชวนขยายหาความรู้ถ้ามีโอกาส	4.53	.54
8	อนาคตของบุคคลทุกคนจะรุ่งเรืองต้องอาศัยการศึกษา	4.25	.68
9	ผู้มีอาชีพที่ดีเป็นผู้ที่มีการศึกษาดี	3.81	.86
10	คนที่มีการศึกษาย่อมหางานทำได้ง่ายกว่าคนที่ไม่มีการศึกษา	4.36	.69
11	ผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วร่ำรวย มักจะเป็นผู้มีการศึกษาสูง	3.37	.97
12	ประเทศจะเจริญก้าวหน้า ถ้าประชาชนมีการศึกษาดี	4.49	.63
13	การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นต้องอาศัยประชาชนที่มีการศึกษาดีด้วย	4.12	.81
14	บุคคลที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศได้คือนั้น ต้องเป็นผู้มีการศึกษา	4.02	.87
15	ผู้ที่มีอำนาจในการบริหารประเทศนั้น ต้องเป็นผู้มีการศึกษา	4.43	.61
16	การได้รับการศึกษา จะทำให้ได้เป็นเจ้าของคนคน	3.38	.94
17	ครอบครัวที่มีบุตรได้รับการศึกษาสูง จะช่วยให้ครอบครัวมีฐานะดีขึ้นด้วย	3.82	.80

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ	N = 214	
		\bar{X}	S
18	คนที่มีการศึกษาจะได้รับการยกย่องให้เกียรติจากคนทั่วไปเสมอ	3.73	.83
19	การศึกษาไม่มีวันจบสิ้น บุคคลหลายของเรจะต้องเรียนรู้อยู่เรื่อยไป	4.30	.67
20	ต้องการที่จะส่งบุตรให้เรียนต่อไปเท่าที่บุตรสามารถจะเรียนได้	4.11	.85
21	ประเทศไทยเราควรขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปีอย่างกว้างขวาง	4.32	.75
22	ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้บุตรได้ศึกษาอย่างน้อยถึงระดับมัธยมศึกษา	4.39	.63
23	ผู้ปกครองควรมีความรู้เรื่องการศึกษาของบุตรเพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาในการศึกษาของบุตรได้	4.17	.64
24	ผู้ปกครองควรเตรียมพร้อมเรื่องการเงิน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร	4.05	.69
25	ผู้ปกครองควรจัดหาอุปกรณ์เครื่องเขียนแบบเรียนให้บุตรได้	3.94	.65
26	ผู้ปกครองควรจัดหาเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายให้บุตรได้	4.00	.65
27	ผู้ปกครองควรจัดอาหารกลางวันให้แก่บุตรได้	4.09	.67
28	ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกับโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	4.28	.61
29	ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้บุตรได้ศึกษาเพิ่มเติมในระหว่างอยู่ที่บ้าน	4.18	.66

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ	N = 214	
		\bar{X}	S
30	ผู้ปกครองส่งเสริมให้บุตรได้ร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น	4.27	.61
31	ผู้ปกครองควรจัดส่งบุตรเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาทันทีที่จบชั้น ป.6	4.15	.76
32	ผู้ปกครองควรช่วยให้บุตรได้เรียนซ่อมเสริมวิชาต่าง ๆ	4.00	.65
33	การศึกษาแค่จบชั้น ป.6 ไม่เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพของบุตรในปัจจุบัน	4.30	.80
34	ท่านส่งบุตรเข้าเรียนเพราะเห็นว่าเป็นบุตรชายควรได้รับการศึกษาสูงขึ้น	3.44	1.13
35	ท่านส่งบุตรเข้าเรียนเพราะเห็นว่าเป็นบุตรหญิงควรได้รับการศึกษาสูงขึ้น	3.44	1.05
		4.05	

จากตาราง 12 แสดงว่า ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 เห็นด้วยอย่างยิ่งที่ทุกคนจะชวนหาความรู้ถ้ามีโอกาส (4.53) และเห็นด้วยมากที่สุดว่าประเทศจะเจริญก้าวหน้าถ้าประชาชนมีการศึกษาดี (4.49) รองลงมาเห็นด้วยตรงกันในเรื่องการศึกษาทำให้เราเป็นผู้มีความรู้กว้างขวางกับเรื่องผู้ที่มีอำนาจในการบริหารประเทศนั้น ต้องเป็นผู้มีการศึกษา (4.43) รองลงมาเห็นด้วยที่ผู้ปกครองส่งเสริม

ให้บุตรได้ศึกษาอย่างน้อยถึงระดับมัธยมศึกษา (4.39) และเห็นด้วยที่ประเทศไทยเราควรขยาย การศึกษาภาคบังคับ 9 ปี อย่างกว้างขวางและพบว่าเรื่องการส่งบุตรเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษา ว่าเป็นชายหรือหญิง ผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วร่ำรวย มักจะเป็นผู้ที่มีการศึกษาสูง หรือการได้รับ การศึกษาจะทำให้เป็นเจ้าคนนายคนผู้ประกอบการมีทักษะปานกลาง หรือไม่แน่ใจ (3.44, 3.37, 3.38) ตามลำดับ การกระจายของคะแนนมีการกระจายค่อนข้างต่ำ แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียน มีทักษะต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับเหมือน ๆ กัน และเมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่าการกระจาย ของคะแนนค่อนข้างสูงเพียง 2 ประการ คือทักษะที่ผู้ปกครองเห็นว่าควรให้บุตรชายได้รับ การศึกษาสูงขึ้น และทักษะที่ผู้ปกครองเห็นว่าควรให้บุตรหญิงได้รับการศึกษาสูงขึ้น (1.13, 1.05) แสดงว่า ผู้ปกครองมีทักษะในเรื่องนี้แตกต่างกันบ้าง

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยทัศนะของครูและผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 สามารถสรุปขั้นตอนในการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาทัศนะของครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียนเกี่ยวกับงานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานกิจการนักเรียน และศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กระทำกับกลุ่มประชากรที่เป็นครู - อาจารย์ และผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้กำหนดให้เป็นโรงเรียนเปิดสอนในระดับมัธยมศึกษา ในลักษณะนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2533 จำนวน 7 โรงเรียน โดยมีประชากรที่ศึกษาเป็นครู - อาจารย์ที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนนำร่อง จำนวน 60 คน และเป็นผู้ปกครองนักเรียนที่มีบุตรกำลังเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนนำร่อง ปีการศึกษา 2533 จำนวน 225 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มีทั้งหมด 2 ชุด ๆ ละ 2 ตอน โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ดังนี้

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเฉพาะครู - อาจารย์ มีทั้งหมด 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสร้างสถานภาพทั่วไปของครู - อาจารย์เกี่ยวกับอายุ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานและสอบถามทัศนะของครู - อาจารย์ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เรื่องความพร้อมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการนำร่อง 4 ด้าน

คือ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานกิจการนักเรียนเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ความพร้อมที่คาดหวังและความพร้อมที่เป็นจริง จำนวน 63 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้ครู - อาจารย์ได้เสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนนาร่องขยายการศึกษากาฬังคับ 9 ปี เพื่อประโยชน์ในการอภิปรายผลการวิจัย

แบบสอบถามครู - อาจารย์ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และได้หาค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นของความพร้อมที่คาดหวัง .9765 และความพร้อมที่เป็นจริง .9601

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเฉพาะผู้ปกครองนักเรียนทั้งหมดมี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสำรวจสภาพทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับอายุ การศึกษา ความเกี่ยวข้องกับนักเรียนและสอบถามสภาพทั่วไปของครอบครัวของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกัน เรื่องของบุตร อาชีพและรายได้ ตลอดจนเหตุผลและความจำเป็นที่ได้ส่งบุตรเข้าเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนนาร่อง เป็นแบบสอบถามปลายเปิดโดยผู้วิจัยได้กำหนดตัวเลือกไว้ ผู้ตอบกาเครื่องหมายตามประเด็นที่ตนต้องการ ซึ่งบางข้อจะมีหลายคำตอบ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษากาฬังคับ 9 ปี เป็นมาตราส่วนประมาณค่า โดยผู้วิจัยได้นำเอาข้อคำถามบางส่วนของ จันทนา นนทิกร (2525) ซึ่งได้ศึกษาเรื่องโอกาสศึกษาต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลางและปรับปรุงข้อคำถามให้สอดคล้องกับเรื่องที่กำลังศึกษาเพิ่มเติม รวมจำนวน 35 ข้อ

แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน ผู้วิจัยได้หาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และได้หาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่น .8974

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าร้อยละสภาพทั่วไปของครู - อาจารย์ และผู้ปกครองนักเรียน รวมทั้งสภาพทั่วไปของครอบครัวของผู้ปกครองนักเรียน และเหตุผลที่ผู้ปกครองส่งบุตรเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในโครงการนาร่อง

2. หาค่าสถิติพื้นฐานระดับทักษะของครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในเขตการศึกษา 4 ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียนในการดำเนินงานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานกิจการนักเรียน จำนวนเป็นรายข้อโดยใช้ เกณฑ์การประมาณค่าคะแนนเฉลี่ย

3. วิเคราะห์แบบสอบถามปลายเปิด โดยการหาค่าความถี่ร้อยละ จากข้อเสอแนะ ของครู - อาจารย์เพื่อประกอบการอภิปรายผลการวิจัย

4. หาค่าสถิติพื้นฐานระดับทักษะของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการ นาร่อง ในเขตการศึกษา 4 ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี โดยจำนวนเป็นรายข้อ โดยใช้เกณฑ์การประมาณค่าคะแนนเฉลี่ย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

1. ทักษะของครู - อาจารย์เกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในเขตการศึกษา 4

1.1 ด้านสภาพการของครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่องฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30 - 39 ปี ร้อยละ 58.3 ครู - อาจารย์มีการศึกษาระดับ ปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 83.3 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 56.7

1.2 ความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนในโครงการ นาร่อง ในเขตการศึกษา 4 ตามทักษะของครู - อาจารย์ ปรากฏผล ดังนี้

ครู - อาจารย์มีความเห็นว่า ความพร้อมที่เป็นจริงของโรงเรียนใน โครงการนาร่อง มีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ในระดับปานกลาง (2.82) การกระจายทักษะของครู - อาจารย์ มีการกระจายค่อนข้างต่ำ (.59) แสดงว่าครู - อาจารย์ มีความคิดเห็นในเรื่องนี้เหมือน ๆ กัน และพบว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานกิจการ นักเรียนมากกว่างานอื่น ๆ (3.00) รองลงมาเป็นงานวิชาการ (2.91) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (2.74) และงานบริหารทั่วไป (2.67)

สำหรับความคาดหวังของครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่อง
 ในเขตการศึกษา 4 พบว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ
 ในระดับมาก (4.27) การกระจายของคะแนนความคาดหวัง มีการกระจายค่อนข้างต่ำ (.44)
 แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังในเรื่องนี้เหมือน ๆ กัน และพบว่าครู - อาจารย์มีความ
 คาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนสูงกว่างานอื่น ๆ (4.33)
 รองลงมาเป็นงานวิชาการ (4.32) งานบริหารทั่วไป (4.29) และงานความสัมพันธ์ระหว่าง
 โรงเรียนกับชุมชน (4.11) มีการกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำทุกงาน (.49, .46, .59
 และ .47) แสดงว่าครู - อาจารย์มีความเห็นเหมือน ๆ กัน ทุก ๆ งาน

เมื่อได้พิจารณางานย่อยในการดำเนินงานของโรงเรียนในโครงการ
 นาร่องๆ แต่ละด้าน ตามทัศนะของครู - อาจารย์ พบว่า

1.2.1 งานบริหารทั่วไป ตามสภาพความพร้อมที่เป็นจริง ครู - อาจารย์
 มีทัศนะว่ามีความพร้อมในระดับปานกลาง (2.67) นั้น เมื่อพิจารณางานย่อยแล้วพบว่า ครู -
 อาจารย์มีความพอใจเรื่อง ห้องเรียนวิชาเฉพาะ ห้องสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ และจำนวน
 อาคารประกอบน้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ (1.53, 1.70, 1.98) และพบว่าครู - อาจารย์เห็นว่า
 การดำเนินงานบริหารทั่วไปในโรงเรียนมีความพร้อมมากอยู่เพียงเรื่องเดียว คือการกำหนดหน้าที่
 ความรับผิดชอบของบุคลากรในโรงเรียน (3.53) เท่านั้น สำหรับการกระจายของคะแนนทั้ง
 ความพร้อมที่เป็นจริงและความพร้อมที่คาดหวัง มีการกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.56,
 .47) แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความเห็นในเรื่องนี้เหมือน ๆ กัน

ส่วนความคาดหวังของครู - อาจารย์ที่มีต่อความพร้อมของ
 โรงเรียนในโครงการนาร่อง พบว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อม
 เรื่องอัตราบุคลากรมากที่สุด (4.50) การกระจายของคะแนนในระดับค่อนข้างต่ำ (.62)
 แสดงว่า ครู - อาจารย์มีทัศนะความคาดหวังในเรื่องบุคลากรเหมือน ๆ กัน ความคาดหวังใน
 เรื่องอื่น ๆ ในการดำเนินงานบริหารทั่วไปของครู - อาจารย์ พบว่า มีความคาดหวังระดับมาก
 ทุกเรื่อง และการกระจายคะแนนค่อนข้างต่ำทุกเรื่อง แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังใน
 เรื่องต่าง ๆ ในงานบริหารทั่วไปเหมือน ๆ กัน

1.2.2 งานวิชาการ ตามสภาพความพร้อมที่เป็นจริงครู - อาจารย์มีทัศนะว่าโรงเรียนในโครงการนาร่อง มีความพร้อมในการดำเนินงานวิชาการระดับปานกลาง (2.91) นั้น เมื่อพิจารณางานย่อยแล้ว พบว่า ครู - อาจารย์มีความพอใจเรื่องการจัดให้มีเจ้าหน้าที่บริการใส่คัทสูทปรอท และการจัดอุปกรณ์ใส่คัทสูทปรอท น้อยกว่าเรื่องอื่น ๆ (1.92, 2.10) การกระจายของคะแนนก็ค่อนข้างต่ำ (1.01, .90) แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความเห็นเหมือน ๆ กัน และพบว่า ครู - อาจารย์เห็นว่าการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในโครงการนาร่อง มีความพร้อมมากเพียงเรื่องเดียว คือการจัดตารางสอน (3.60) เท่านั้น การกระจายของคะแนนก็มีการกระจายค่อนข้างต่ำ (.79) แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกันในเรื่องนี้

สำหรับความคาดหวังของครู - อาจารย์ที่มีต่อความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่อง พบว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานวิชาการเรื่องการพัฒนาครูทางด้านวิชาการมากที่สุด (4.62) มีการกระจายของคะแนนตามที่คาดไว้ค่อนข้างต่ำ (.52) แสดงว่า ครู - อาจารย์มีทัศนะในเรื่องการพัฒนาครูทางด้านวิชาการเหมือน ๆ กัน นอกจากนั้นทัศนะของครู - อาจารย์ในงานย่อยอื่น ๆ มีทัศนะความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมสูงมากทั้งสิ้นและทุกงานย่อย การกระจายของคะแนนความคิดเห็นมีการกระจายค่อนข้างต่ำทุกรายการ แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังในความพร้อมทางวิชาการในระดับสูงมากเหมือน ๆ กัน

1.2.3 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนตามสภาพความพร้อมที่เป็นจริง ครู - อาจารย์มีทัศนะว่ามีความพร้อมในระดับปานกลาง (2.74) เมื่อพิจารณางานย่อยแล้ว พบว่า งานย่อยทุกรายการ ครู - อาจารย์มีความเห็นว่า มีความพร้อมในระดับปานกลางทุกรายการ และเห็นว่า การบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนมีความพร้อมมากกว่างานอื่น ๆ (3.30) และมีการกระจายของคะแนนความคิดเห็นอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (.89) แสดงว่า ครู - อาจารย์มีทัศนะต่อความพร้อมของโรงเรียนในการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนดังกล่าวเหมือน ๆ กัน แต่อย่างไรก็ตามการกระจายของคะแนนในงานย่อยมีการกระจายค่อนข้างมากในเรื่องการร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาชุมชน (1.02) การได้รับ

การสนับสนุนจากชุมชนโดยการจัดตั้งองค์กรเพื่อช่วยเหลือโรงเรียน (1.08) การบริการ
 ทัศนนาการแก่ชุมชน (1.13) และการได้รับความช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์จากชุมชน (1.17)
 แสดงว่า ครู - อาจารย์ มีทัศนะในเรื่องเหล่านี้แตกต่างกันบ้าง

ส่วนความคาดหวังของครู - อาจารย์ที่มีต่อความพร้อมของ
 โรงเรียนในโครงการนาร่อง พบว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อม
 เรื่องการบริการอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนสูงกว่าเรื่องอื่น ๆ (4.22) และ
 ปรากฏว่า การกระจายของคะแนนความคิดเห็นดังกล่าว มีการกระจายค่อนข้างต่ำ (.72)
 แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมในเรื่องการบริการอาคาร
 สถานที่และวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนเหมือน ๆ กัน นอกจากนั้นในงานย่อยอื่น ๆ ครู - อาจารย์มีความ
 คาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมระดับสูงมากทั้งสิ้น และการกระจายของคะแนนอยู่ในระดับ
 การกระจายค่อนข้างต่ำทุกรายการ แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมี
 ความพร้อมในการดำเนินงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมากเหมือน ๆ กันทุกรายการ

1.2.4 งานกิจการนักเรียน ตามสภาพความพร้อมที่เป็นจริง ครู -
 อาจารย์ มีทัศนะว่าโรงเรียนในโครงการนาร่องมีความพร้อมในการดำเนินงานกิจการนักเรียนใน
 ระดับปานกลาง (3.00) นั้น เมื่อพิจารณาจากงานย่อยแล้ว พบว่า โรงเรียนมีความพร้อมในการจัด
 บริการอาหารกลางวันมาก (3.70) มีการกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.79) แสดงว่า
 ครู - อาจารย์เห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานการบริการอาหารกลางวัน
 เหมือน ๆ กัน

สำหรับความพร้อมที่คาดหวังของครู - อาจารย์ที่มีต่อความพร้อม
 ของโรงเรียนในโครงการนาร่อง พบว่า ครู - อาจารย์ต้องการให้โรงเรียนมีความพร้อม
 ในเรื่อง การจัดบริการเกี่ยวกับอาหารกลางวัน และการจัดบริการเกี่ยวกับน้ำดื่ม น้ำใช้มากที่สุด
 (4.50, 4.50) การกระจายของคะแนนทั้งสองเรื่องดังกล่าวมีการกระจายของคะแนนค่อนข้าง
 ต่ำ (.57, .57) แสดงว่า ครู - อาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกันในทั้งสองเรื่อง
 ดังกล่าว ส่วนความคาดหวังในเรื่องอื่นของโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจการนักเรียน
 พบว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนในโครงการนาร่องมีความพร้อมสูงมากทุก

รายการ และเมื่อพิจารณาการกระจายของคะแนนทุกรายการมีการกระจายค่อนข้างต่ำ แสดงว่าครู - อาจารย์มีความคาดหวังให้โรงเรียนมีความพร้อมในงานกิจการนักเรียนสูงเหมือนกัน

1.3 ครู - อาจารย์ ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในโครงการนำร่องหลายประการ ดังนี้

1.3.1 งานบริหารทั่วไป

โรงเรียนในโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ควรมีความพร้อมเกี่ยวกับอาคารสถานที่ ทั้งอาคารเรียนและอาคารประกอบ วัสดุครุภัณฑ์และบุคลากรอย่างเพียงพอในการดำเนินงานของโรงเรียน

1.3.2 งานวิชาการ

ควรจัดครูผู้สอนวิชาการต่าง ๆ ให้ทำการสอนวิชาที่ตรงกับความสามารถและความถนัด โดยเฉพาะการสอนวิชาที่ต่าง ๆ ตลอดถึงจัดให้มีคู่มือครู สื่อและอุปกรณ์การศึกษาอย่างเพียงพอ

1.3.3 งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

โรงเรียนควรมีการวางแผนในการดำเนินงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้ผู้ปกครองนักเรียนได้รู้และเข้าใจ จะได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนนำร่องได้มากขึ้น

1.3.4 งานกิจการนักเรียน

โรงเรียนควรกำหนดกิจกรรมที่นักเรียนสามารถร่วมกิจกรรมได้อย่างกว้างขวาง สำหรับบริการห้องสมุดหนังสือสำหรับค้นคว้าในระดับมัธยมศึกษาน้อยมาก ควรเพิ่มงบประมาณเพื่อการนี้ให้โรงเรียนมากขึ้น และควรมอบอำนาจให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดซื้อได้เองด้วย

2. ทักษะของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 มีดังนี้

2.1 ด้านสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนำร่องพบว่า มีอายุส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 40 - 49 ปี การศึกษาของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับ

ประถมศึกษา (ป.1 - ป.7) หรือเทียบเท่า ร้อยละ 93.5 ผู้ปกครองมีความเกี่ยวข้องเป็น บิดา - มารดา ถึงร้อยละ 94.4

2.2 ด้านสภาพทั่วไปของครอบครัวของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนใน โครงการนาร่อง พบว่า ส่วนใหญ่ครอบครัวอยู่พร้อมทั้งบิดาและมารดา ครอบครัวมีอาชีพทาง การเกษตรเป็นหลัก และมีรายได้ค่อนข้างต่ำ คือประมาณเดือนละ 2,000 บาท ลงมา

2.3 เหตุผลที่ปกครองส่งบุตรเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนใน โครงการนาร่อง เนื่องจากเห็นว่าการไป -มาระหว่างบ้านกับโรงเรียนมีความสะดวก และ โรงเรียนตั้งอยู่ใกล้บ้าน ตลอดจนเห็นว่าโรงเรียนสามารถให้ความช่วยเหลือบุตรได้มากตามลำดับ เป็นสำคัญ

2.4 ทักษะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี พบว่า ผู้ปกครองเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ทุกคนควรจะขวนขวายหาความรู้ถ้ามีโอกาส (4.53) และมีการกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.54) แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนเห็นในเรื่อง การขวนขวายหาความรู้เหมือน ๆ กัน และพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนเห็นด้วยในการขยาย การศึกษาภาคบังคับหลายประการ คือเห็นว่าประเทศจะเจริญก้าวหน้า ถ้าประชาชนมีการศึกษา ดี (4.49) การกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.63) การศึกษาทำให้เราเป็นผู้มีความรู้ กว้างขวาง (4.43) การกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.60) ผู้มีอำนาจในการบริหาร ประเทศนั้น ต้องเป็นผู้มีการศึกษา (4.43) การกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.61) แสดงว่า ผู้ปกครองนักเรียนเห็นความสำคัญของการศึกษาในระดับเห็นด้วย และการกระจายของคะแนน ค่อนข้างต่ำ ดังกล่าวแสดงว่าผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในเขต การศึกษา 4 เห็นด้วยกับการขยายการศึกษาภาคบังคับเหมือน ๆ กัน

นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพร้อมในการสนับสนุน การศึกษาของบุตรในด้านต่าง ๆ เช่น ผู้ปกครองควรมีความพร้อมเรื่องการเงินสำหรับเป็น ค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร (4.05) การกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.69) ผู้ปกครองควรจัดอาหารกลางวันแก่บุตรได้ (4.09) การกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.67) ผู้ปกครองควรจัดหาเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายให้บุตรได้ (4.00) การกระจายของคะแนน

(.65) และผู้ปกครองควรจัดหาเครื่องเขียนแบบเรียนให้บุตรได้ (3.94) การกระจายของคะแนนค่อนข้างต่ำ (.65) แสดงว่าผู้ปกครองพร้อมที่จะสนับสนุนการศึกษาของบุตรในการขยายการศึกษาภาคบังคับ และการกระจายของคะแนนในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวมีการกระจายค่อนข้างต่ำ แสดงว่าผู้ปกครองนักเรียน มีทัศนะในเรื่องต่าง ๆ นี้ เหมือน ๆ กัน

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 มีอายุ 39 ปีลงมา ร้อยละ 76.6 มีคุณวุฒิตะดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 83.3 และมีประสบการณ์ 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ 56.7 มีทัศนะเกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่องในการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 เกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาว่าอยู่ในระดับปานกลาง (2.82) และเมื่อพิจารณาความพร้อมในการดำเนินงานของโรงเรียน ปรากฏตามลำดับดังนี้ งานกิจการนักเรียน (3.00) รองลงมา เป็นงานวิชาการ (2.91) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (2.74) และงานบริหารทั่วไป (2.67)

สำหรับความคาดหวังของครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่อง ปรากฏความคาดหวังที่จะให้โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานของโรงเรียนตามลำดับดังนี้ งานกิจการนักเรียน (4.33) งานวิชาการ (4.32) งานบริหารทั่วไป (4.29) และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (4.11)

2. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 มีอายุ 40 - 49 ปี ร้อยละ 36.4 ผู้ปกครองนักเรียนมีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป.7) หรือเทียบเท่าร้อยละ 93.5 มีรายได้ต่ำกว่าเดือนละ 2,000 บาท ร้อยละ 59.8 เมื่อพิจารณาอาชีพของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากมีอาชีพทางการเกษตร ร้อยละ 65.9 และผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่เป็นบิดา - มารดา และอยู่ร่วมกัน ร้อยละ 82.2

3. จากการวิเคราะห์แบบสอบถามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี พบว่าทุกคนควรจะได้วางแผนหาความรู้ เมื่อมีโอกาส (4.53) และ

เห็นด้วยที่รัฐควรขยายการศึกษาภาคบังคับอย่างกว้างขวาง (4.32) และพบว่าผู้ปกครองนักเรียน
พร้อมที่จะช่วยเหลือในการศึกษาของบุตรในระดับมัธยมศึกษา ในด้านต่าง ๆ ด้วย

4. จากข้อเสนอแนะที่ให้ครู - อาจารย์ตอบแบบสอบถามปลายเปิด ครู - อาจารย์
เห็นว่าโรงเรียนในโครงการนาร่องยังมีข้อที่ควรปรับปรุงแก้ไขในแง่ ต่าง ๆ อีกมาก

อภิปรายผล

1. จากลักษณะทั่วไปของครู - อาจารย์ พบว่า ครู - อาจารย์ส่วนใหญ่มีการศึกษา
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป ร้อยละ 83.3 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ปีขึ้นไป ร้อยละ
56.7 ทำให้เชื่อได้ว่าข้อมูลความคิดเห็น หรือทัศนคติของครู - อาจารย์ ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ
ทั้งความรู้และประสบการณ์ จึงกล่าวได้ว่าเป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้และเป็นความจริง จากการตอบ
แบบสอบถามของครู - อาจารย์ทำให้มองเห็นสภาพความพร้อมที่เป็นจริงในการดำเนินงานของ
โรงเรียนมีเพียงระดับปานกลาง (2.82) เท่านั้น แต่ครู - อาจารย์มีความคาดหวังที่จะให้
โรงเรียนมีความพร้อมในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ในระดับสูงมาก (4.27) ความพร้อมที่
เป็นจริงและความพร้อมที่คาดหวังที่แตกต่างกันมากเช่นนี้ อภิปรายได้ว่าการดำเนินงาน
ด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน จะต้องประสบปัญหาต่าง ๆ มากพอสมควร เสมือนการดำเนินงาน
ในท่ามกลางความจำกัดของทรัพยากรหลาย ๆ ด้านนั่นเอง จึงควรที่รัฐจะต้องให้การสนับสนุน
ทรัพยากรในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้นเป็นพิเศษทั้งปัจจัยเรื่อง คน เงิน วัสดุและอื่น ๆ จะช่วยให้
การดำเนินงานขยายการศึกษาภาคบังคับจึงจะมีผลดียิ่งขึ้น

2. ครู - อาจารย์ในโรงเรียนนาร่อง มีทัศนะว่าโรงเรียนมีความพร้อมในการจัด
การศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ในระดับปานกลางทุก ๆ ด้าน คือ งานบริหารทั่วไป (2.67)
งานวิชาการ (2.91) งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (2.74) และงานกิจการ
นักเรียน (3.00) จะเห็นได้ว่างานกิจการนักเรียน ครู - อาจารย์มีความเห็นว่าโรงเรียนมี
ความพร้อมในเรื่องนี้มากกว่าเรื่องอื่น ๆ การที่ผลออกมาอย่างนี้ น่าจะอภิปรายได้ว่างานกิจการ
นักเรียนเป็นงานที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ โดยตรง และการที่
โรงเรียนมีความพร้อมในการจัดบริการเกี่ยวกับอาหารกลางวัน และการบริการน้ำดื่มน้ำใช้

มากกว่าประเด็นอื่น ๆ นั้น น่าจะมีสาเหตุมาจากโรงเรียนในโครงการนาร่อง ทุกโรงเรียน ได้
 ค่าเงินงานการศึกษาระดับประถมศึกษาโดยตลอด ซึ่งการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา
 ได้ดำเนินการโครงการอาหารกลางวันแก่นักเรียนเป็นโครงการสำคัญประการหนึ่งตามแผน
 ปฏิบัติการของโรงเรียนในระดับประถมมาโดยตลอดเช่นกัน จะเห็นเมื่อจัดให้โรงเรียน
 ประถมศึกษาเป็นโรงเรียนนาร่องขยายการศึกษามาศึกษาภาคบังคับ ให้จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
 ความพร้อมของโรงเรียน ในการจัดกิจการนักเรียนด้านบริการอาหารกลางวัน และการบริการ
 น้ำดื่ม น้ำใช้จึงมีความพร้อมมากกว่าด้านอื่น ๆ ด้วยจนทำให้ครู - อาจารย์มีความเห็นว่าโรงเรียน
 มีความพร้อมในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียนมากกว่าด้านอื่น ๆ

ในด้านความคาดหวังของครู - อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษามาศึกษา
 ภาคบังคับ ปรากฏว่า ครู - อาจารย์มีความคาดหวังที่จะให้โรงเรียนในโครงการนาร่อง มี
 ความพร้อมในการดำเนินงานด้านกิจการนักเรียนในระดับสูงมากกว่าด้านอื่น ๆ เช่นกัน
 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าสาเหตุน่าจะมาจากการที่ครู - อาจารย์ได้สังเกตเห็นถึงคุณประโยชน์ที่
 เด็กพึงจะได้รับโดยตรงนั่นเอง และอีกประการหนึ่งอาจกล่าวได้ว่าเนื่องจากครู - อาจารย์
 มีความรู้ ความสามารถในการดำเนินงานด้านนี้ โดยการปฏิบัติมาเป็นประจำ ทำให้มองเห็น
 แนวทางดำเนินการเรื่องนี้ได้พร้อมกว่างานอื่น ๆ จากการอธิบายดังกล่าว สอดคล้องกับที่
 จอห์นสัน และคนอื่น ๆ ได้กล่าวถึงบทบาทการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารโรงเรียนว่า
 แม้ว่าบทบาทของผู้บริหารแต่ละคนจะแตกต่างกันไป ตามสภาพของท้องถิ่นแต่ละแห่งที่โรงเรียน
 ตั้งอยู่ แต่ก็มีบทบาทบางส่วนซึ่งผู้บริหารแต่ละคนจะต้องรับผิดชอบในการดำเนินงานคล้าย ๆ กัน
 เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการกิจการนักเรียนประสบความสำเร็จด้วยดี (Johnson and
 others. 1961 : 105 - 113)

3. ทักษะของครู - อาจารย์เกี่ยวกับงานวิชาการ ครู - อาจารย์มีความเห็นว่า
 โรงเรียนในโครงการนาร่อง สามารถดำเนินงานด้านวิชาการได้เป็นลำดับที่สอง มีความพร้อม
 รองจากงานกิจการนักเรียน มีประเด็นสำคัญที่ควรอธิบายคือ การที่ครู - อาจารย์ส่วนใหญ่
 มีความเห็นว่า การจัดอุปกรณ์วัสดุอุปกรณ์และการจัดให้มีเจ้าหน้าที่บริการวัสดุอุปกรณ์ใน
 โรงเรียนในโครงการนาร่อง ยังมีความพร้อมในเรื่องนี้น้อยที่เป็น เช่นนี้น่าจะมีสาเหตุมาจาก

การจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่จะต้อง เน้นทักษะกระบวนการโดยการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนมากขึ้น ครู - อาจารย์จึงเห็นว่าการจัดความพร้อมของ โรงเรียนในการจัดการเรียนการสอนในการจัดกระบวนการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษาให้ได้ ผลดีนั้น จึงควรคำนึงถึงเครื่องมือเครื่องใช้สมัยใหม่ด้วย สอดคล้องกับที่ ศาลตอนได้สรุปความ สำคัญของสื่อการสอนว่า สื่อการสอนมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน ทั้งนี้ เพราะสื่อการสอนมีประโยชน์มากมายหลายประการ (Carlton. n.d. : 112)

สำหรับความคาดหวังของครู - อาจารย์ที่ต้องการให้โรงเรียนในโครงการนาร่อง ได้มีความพร้อม ทางด้านวิชาการเพิ่มขึ้น ครู - อาจารย์มีความเห็นว่า ควรที่จะพัฒนาครูทางด้านวิชาการมากที่สุด ซึ่งสามารถอภิปรายได้ว่า เนื่องจากครูที่ทำการสอนในระดับมัธยมศึกษาที่เป็นการขยายการศึกษา ภาคบังคับ โดยการให้ครูที่ทำการสอนในระดับประถมศึกษาอยู่เดิม มาเป็นผู้สอนในระดับมัธยม ศึกษา เพราะกระบวนการให้ความรู้แก่เด็กในระดับประถมศึกษา มีความแตกต่างกับ กระบวนการให้การศึกษากับเด็กระดับมัธยมศึกษาซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่น กระบวนการเรียนการสอนก็ตี การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ก็ดี เนื้อหาสาระในวิชาต่าง ๆ และการจัดสอนวิชาชีพก็ดี ย่อมแตกต่างกัน ไปด้วย ฉะนั้นครู - อาจารย์จึงมีความเห็นว่าหากจะให้โรงเรียนในโครงการนาร่องมีความพร้อม ทางวิชาการมากขึ้น ก็จะต้องพัฒนาครูทางด้านวิชาการมากที่สุด

4. ทักษะของครู - อาจารย์เกี่ยวกับความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนาร่อง เกี่ยวกับงานด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เห็นว่าโรงเรียนมีความพร้อมใน การดำเนินงานด้านนี้ได้ในระดับปานกลาง สามารถดำเนินการในเรื่องการบริการอาคารสถานที่ และวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชน และการร่วมกิจกรรมของชุมชนได้ในระดับค่อนข้างดีกว่าประเด็นอื่น ๆ ตรงกับที่ เฮอร์ซัน และคนอื่น ๆ ได้กล่าวไว้ว่า วิธีการที่ครูสามารถสร้างความสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองนักเรียนมีหลายวิธี เช่น การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ร่วมกิจกรรมส่งเสริม ความรู้ทั้งวิชาสามัญและวิชาชีพแก่ผู้ปกครอง และร่วมมือกับชุมชนในการจัดงานต่าง ๆ เป็นต้น (Hessong and others. 1987) ดังนั้นน่าจะมาจากสาเหตุที่สำคัญ คือโรงเรียนในโครงการ นาร่อง เป็นโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในศูนย์กลางชุมชนในระดับต่าง ๆ ทั้งสังคมเมืองและ สังคมชนบท โรงเรียนจึงเป็นศูนย์กลางของชุมชนแหล่งหนึ่ง ประชาชนในชุมชนนั้น ๆ สามารถ

ได้รับการบริการจากโรงเรียนอยู่เป็นประจำทั้งด้านอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ แม้ครู - อาจารย์ ก็ยังได้รับการยอมรับ ถือว่าเป็นผู้นำท้องถิ่นเพราะถือว่าเป็นผู้ทรงความรู้ด้วย ครู - อาจารย์ จึงมักเป็นศูนย์กลางของบุคคลในชุมชนนั้น ๆ และต้องร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนด้วย ฉะนั้น เมื่อโรงเรียนได้ถูกกำหนดให้ดำเนินการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ สิ่งที่ครู - อาจารย์เคย ดำเนินการอยู่แต่เดิมก็ยังคงมีความพร้อมที่จะสนองชุมชนและร่วมกับชุมชนได้ต่อไป ฉะนั้นครู - อาจารย์จึงมีทัศนะว่า โรงเรียนมีความพร้อมที่จะบริการด้านอาคารสถานที่วัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชนและ สามารถร่วมกิจกรรมกับชุมชนได้ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวสอดคล้องกับการที่กระทรวง ศึกษาธิการได้กำหนดให้สถานศึกษาปฏิบัติว่า การจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาควรให้เหมาะสม กับสภาพทาง เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น และให้โรงเรียนมีบทบาทร่วมกับชุมชน และสามารถ สนองความต้องการของชุมชนได้ ประเด็นที่ควรพิจารณาอีกประเด็นหนึ่งคือ จากทัศนะของครู - อาจารย์ที่เห็นว่า โรงเรียนได้รับการสนับสนุนจากชุมชน โดยการจัดตั้งองค์กรเพื่อช่วยเหลือ โรงเรียนค่อนข้างน้อยนั้น อภิปรายได้ว่า เนื่องจากโรงเรียนในโครงการนำร่อง เป็นโรงเรียน ที่ตั้งอยู่ในชุมชนที่มีฐานะ เศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ เนื่องจากเป็นชุมชนทางเกษตรกรรมเป็นสำคัญ ฉะนั้นการรวมตัวกันเพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานของโรงเรียนจึงมีน้อยตามไปด้วย แต่อย่างไร ก็ตามจากสภาพของชุมชนดังกล่าว พบว่า ชุมชนมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือด้านแรงงานเสมอ ฉะนั้นค่าหรือผลของคะแนนที่ออกมาจึงเห็นว่าเหมาะสมกับสภาพที่ควรจะเป็น

5. ทัศนะของครู - อาจารย์ด้านบริหารทั่วไปจากทัศนะของครู - อาจารย์ใน โรงเรียนในโครงการนำร่อง พบว่า ได้จัดลำดับความพร้อมด้านบริหารทั่วไปของโรงเรียนอยู่ ลำดับท้ายสุดของการดำเนินงานของโรงเรียนทั้ง 4 ด้าน แม้จะกล่าวได้ว่าโรงเรียนสามารถ ดำเนินการได้ในระดับปานกลางด้วยกันก็ตาม สาเหตุที่เป็นดังนี้อภิปรายได้ว่า ความพร้อมในเรื่อง ต่าง ๆ ของงานบริหารทั่วไป เป็นความพร้อมที่มองเห็นได้ชัดเจนกว่าด้านอื่น ๆ เช่น อาคาร เรียน อาคารประกอบ ห้องเรียนวิชาเฉพาะ และห้องสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น เมื่อ ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ขาดไปหรือมีไม่เพียงพอย่อมจะเกิดปัญหาในการดำเนินงานของโรงเรียน ชัดเจนเห็นง่ายกว่าการขาดแคลนในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งจากการศึกษาพบว่าโรงเรียนในโครงการนำ ร่องมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งเหล่านี้ จึงทำให้ความพร้อมในการดำเนินการของโรงเรียนจึงถือว่ามีความพร้อม ในด้านนี้้อยที่สุด หรือมีความพร้อมน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ทั้ง 4 ด้าน

สำหรับความคาดหวังของครู - อาจารย์ พบว่า มีความคาดหวังในเรื่องอัตราค่าจ้างครูมากที่สุด สาเหตุน่าจะมาจากการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้เฉพาะมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการสอนวิชาชีพต่าง ๆ จะต้องมีความรู้ที่แน่น ๆ โดยเฉพาะ เป็นต้น ฉะนั้น ครู - อาจารย์จึงมีความเห็นว่าโรงเรียนในโครงการนาร่องควรจะมีการเพิ่มอัตราค่าจ้างบุคลากรเป็นอย่างมาก จะทำให้สามารถจัดการเรียนการสอน หรือดำเนินงานของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผลการศึกษาทัศนะของครู - อาจารย์ในการดำเนินงานทั้ง 4 ด้านของโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ปรากฏผลสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมหมาย วัฒนะศิริ (2529 : 46) ซึ่งได้ศึกษาการจัดการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในการจังหวัดนนทบุรีตามทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองนักเรียนในจังหวัดนนทบุรีเห็นว่าการดำเนินงานทางการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนทุกกลุ่มที่จำแนกตามระดับการศึกษาเห็นว่าโรงเรียนสามารถจัดงานด้านกิจการนักเรียนได้เหมาะสมกว่าด้านอื่น รองลงมาเป็นงานด้านวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองและงานบริหารทั่วไปในโรงเรียนตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่าทัศนะของครู - อาจารย์ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนจากผลงานวิจัยดังกล่าวในการดำเนินงานของโรงเรียนทั้ง 4 ด้านสอดคล้องกันทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่าทัศนะของครู - อาจารย์และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อความพร้อมของการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

6. การศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 จากคุณลักษณะทั่วไปของผู้ปกครองนักเรียน พบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ป.1 - ป.7) หรือเทียบเท่า ผู้ปกครองมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนในฐานะเป็นบิดา - มารดาเป็นส่วนใหญ่ ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับครอบครัวของผู้ปกครองนักเรียน พบว่ามีอาชีพทางการเกษตรเป็นสำคัญ และมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ได้มีรายได้ประมาณเดือนละ 5,000 บาท ลงมา ผู้ปกครองส่งบุตรให้เข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในโครงการนาร่อง เพราะเห็นว่าการเดินทางไป - กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนสะดวก รองลงมาเพราะโรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน ประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้อภิปรายได้ว่า

ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในเขตการศึกษา 4 แม้จะมีการศึกษาน้อย และฐานะค่อนข้างยากจนก็ตาม แต่ก็ยังเห็นความสำคัญของการศึกษา พยายามส่งบุตรให้ได้รับการศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษา และเนื่องจากความจำเป็นในเรื่องเศรษฐกิจของครอบครัว การพิจารณาส่งลูกให้เข้าเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา แทนที่จะพิจารณาที่คุณภาพของโรงเรียนหรือประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนของครู แต่กลับพิจารณาในเรื่องความสะดวกของบุตรในการเดินทางไป - กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ยังได้พิจารณาว่าเพราะบ้านอยู่ใกล้กับโรงเรียนนั้นเป็นลำดับรองลงมา

สำหรับเรื่องอายุและอาชีพของผู้ปกครองมิใช่เป็นตัวแปรสำคัญในการส่งบุตรให้เข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษา จึงถือว่าผู้ปกครองมีทัศนะ ไม่แตกต่างกันในการส่งบุตรให้เข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4

7. ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 พบว่า มีประเด็นสำคัญ ๆ หลายประเด็นที่ควรอภิปราย ดังนี้

7.1 การขวนขวายหาความรู้ ผู้ปกครองนักเรียนเห็นด้วยอย่างยิ่งว่า ทุกคนควรจะขวนขวายหาความรู้ถ้ามีโอกาส แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนยอมรับว่าการศึกษามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของบุตร หากจะให้บุตรของตนมีความเจริญก้าวหน้าในอนาคตแล้ว ก็จะต้องให้การศึกษาแก่บุตรให้สูงขึ้น

7.2 ผู้ปกครองนักเรียนเห็นด้วยเป็นอย่างมากว่าประเทศจะเจริญก้าวหน้าถ้าประชาชนมีการศึกษาคดี แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนสามารถเข้าใจถึงประโยชน์ของการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาทำให้บุคคลมีความเจริญก้าวหน้าแล้ว ยังสามารถส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าได้ด้วย เพราะบุคคลคือส่วนหนึ่งของสังคม และสังคมที่ใหญ่เรียกว่า ประเทศนั่นเอง

7.3 การขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี อย่างกว้างขวาง ผู้ปกครองนักเรียนมีทัศนะที่เห็นด้วยเป็นอย่างมากกับประเด็นดังกล่าวนี้เช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนเห็นด้วย และยอมรับว่าการศึกษามีประโยชน์ควรอย่างยิ่งที่จะยกระดับพื้นฐานการศึกษาของประชาชนให้สูงขึ้น ซึ่งควรที่จะขยายการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน ทั่วประเทศ

7.4 ในส่วนของการสนับสนุนเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรของผู้ปกครองนักเรียน พบว่าผู้ปกครองมีทัศนคติที่มีความพร้อมที่จะส่งบุตรเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาและพร้อมที่จะสนับสนุนด้านต่าง ๆ แก่บุตรในการศึกษา เช่น ค่าใช้จ่าย การจัดเครื่องเขียนแบบเรียน การจัดเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย การจัดอาหารกลางวันสำหรับบุตร เป็นต้น แม้ว่าผู้ปกครองจะมีสภาพความจำเป็นเกี่ยวกับเศรษฐกิจและการอาชีพก็ตาม

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรศึกษาทัศนคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับในเขตการศึกษาอื่น ๆ เพื่อจะนำผลมาปรับปรุงการขยายการศึกษาภาคบังคับได้ตรงกับความต้องการของครู - อาจารย์และผู้ปกครองนักเรียนยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาผลสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญ และวิชาชีพต่าง ๆ ว่าเหมาะสมที่จะขยายการศึกษาภาคบังคับหรือไม่อย่างไร เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. ควรศึกษาทัศนคติของผู้บริหารการศึกษา ในระดับอำเภอ / จังหวัด เกี่ยวกับการดำเนินงานในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนการสอนระดับมัธยมศึกษา เพื่อให้เห็นภาพรวม ๆ ของการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

บุษทอง อินทร์ไชย. "เพราะเหตุนี้จึงต้องออกไปทำงาน," ข่าวครูสภา. ปีที่ 16.
ธันวาคม 2533.

คงเดช พรหมยา. ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อโอกาสเข้าเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ของนักเรียนประถมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดอุดรดิตถ์. ปรินฤพานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.
อัครสาเนา.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. การบริหารงานธุรการ งานการเงิน
และพัสดุ. กรุงเทพฯ : สามเจริญพานิช, 2528. (ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง
เล่มที่ 6)

_____. โครงการนำร่องขยายการศึกษามาศักดิ์ับต่อจากประถมปีที่ 6 อีก 3 ปี.
2533.

_____. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
ชวนพิมพ์, 2528.

จันทนา นนทิกร. วิเคราะห์สภาพผลสถานภาพส่วนตัวของนักเรียนที่มีโอกาสศึกษาต่อใน
โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในภาคกลาง. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัครสาเนา.

เคลนิวาลี. วันที่ 23 กันยายน 2530.

ธีรวิทย์ ฤทธิเดช. การบริหารอาคารสถานที่ของครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาสังกัด
องค์การบริหารส่วนจังหวัดศรีสะเกษ. ปรินฤพานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัครสาเนา.

ไทยรัฐ. วันที่ 22 มกราคม 2533. หน้า 8.

นิพนธ์ กินฉางค์. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2522.

- นาฏเจลิยว สุมาวงศ์. การบริหารการศึกษาและประชากรศึกษา. กรุงเทพฯ : จินตวัฒน์
การพิมพ์, 2522.
- ปรีธญา อังคสิงห์. การวางแผนอาคารสถานที่. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงาน กอ.แผนงาน. การศึกษาสาเหตุของนักเรียนชั้น ป.6
ไม่เรียนต่อ ม.1 ปีการศึกษา 2527. ม.ป.ป.
_____. รายงานผลการวิจัยการศึกษา สาเหตุของนักเรียนที่เรียนจบชั้น ป.6 แล้วไม่ได้
เรียนต่อ ม.1. 2528.
- พนัส พันนาคินทร์. การศึกษาของไทย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2521.
_____. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2524.
- พิสิฐ พิชานนท์. การบริหารโรงเรียนกับชุมชน. กรุงเทพฯ : แผนกบริการกลาง
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2527.
- ปิฎกไฉ่ สาธร. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2516.
_____. หลักการบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : ครูสภา, 2526.
_____. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2523.
- เมธี บิลันธนานนท์. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พิทักษ์อักษร, 2525.
ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 94. ตอนที่ 31. ลงวันที่ 12 เมษายน 2520.
- วิจิตร สิ้นสิริ. "การพัฒนาหลักสูตร," เอกสารประกอบการเรียน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
ศึกษาธิการ, กระทรวง. การวิจัยสังเคราะห์กระบวนการหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2521. กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2532.
_____. คู่มือครูใหญ่โรงเรียนมัธยมศึกษาที่เปิดใหม่ลำดับที่ 13/2522. กรุงเทพฯ :
จงเจริญการพิมพ์, กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 หน่วยศึกษานิเทศก์, 2522.
_____. หนังสือราชการที่ ศธ.0201/7300. เรื่อง การขยายการศึกษามัคคั้งดับเพิ่ม
อีก 3 ปี. ลงวันที่ 5 มีนาคม 2533.

- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2525.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง กองแผนงาน. รายงานการประเมินผลแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา
และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534). กรุงเทพฯ : กระทรวง
ศึกษาธิการ ช่วงครึ่งแผน, 2530. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารประกอบการสัมมนา
ผู้บริหารการศึกษาระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการ. ม.ป.ท., 2531. อัดสำเนา.
- ศึกษาธิการจังหวัดนครศรีธรรมราช, สำนักงาน. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการขยาย
โอกาสทางการศึกษาไปใช้ในจังหวัดนครศรีธรรมราช. ม.ป.ท., 2533.
- ศึกษาธิการจังหวัดปราจีนบุรี, สำนักงาน. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการขยาย
โอกาสทางการศึกษาไปใช้ในจังหวัดปราจีนบุรี. ม.ป.ท., 2532.
- ศึกษาธิการจังหวัดสตูล, สำนักงาน. ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการขยายโอกาส
ทางการศึกษาไปใช้ในจังหวัดสตูล. ม.ป.ท., 2532.
- สงวน สุทธิเลิศอรุณ. ธุรกิจการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อักษรวิทัศน์, 2531.
- สตรีวิทยา, โรงเรียน. โครงการครูพบผู้ปกครอง. แผนการปฏิบัติการประจำปี
การศึกษา 2528 โรงเรียนสตรีวิทยา, 2528.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. สาขาศึกษาศาสตร์. เอกสารการสอนขบวนการบริหาร
บุคลากรในโรงเรียน หน่วยที่ 11 - 15. กรุงเทพฯ : บริษัทวิคตอรีเพาเวอร์พอยท์,
2525.
- สุพิชญา อีระกุล, กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์ และวิจิตร วรุตบางกูร. การนิเทศการศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วิทยากร, 2524.
- สุภรณ์ ประคันแก้ว. สุภรณ์ว่าที่. กรุงเทพฯ : พระปฐมการพิมพ์, 2523.

Best, John W. Research in Education. New Jersey : Prentice - Hall of India (Privates) Limited., 1964.

Calvert, O.C. Report to the Department of Elementary and Adult Education. Bangkok : Ministry of Education, 1968.

Cotton, R.A. School Administration. Iowa : Wm. C. Brown Company, 1980.

Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testings. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1970.

Edwards, Allen L. Statistical Analysis. New York : Rinehart and Company, 1958.

Elder, Glen H. Jr. "Family Structure and Educational Attainment," American Sociological Review. 30(1) : February, 1965.

Erickson, Carlton W.H. Administering Instructional Media Programs. New York : The Macmillan Company,

Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. Tokyo : McGraw-Hill Book Company, 1981.

Habison, F and O.A. Myers. Education Manpower, and Economic Growth, Strategies of Human Resource Development. New York : McGraw-Hill, 1964.

✓ Hessong Robert F. and Thomas H. Weeks. Introduction to Education. New York : Macmillan Publishing Company, 1987.

Johnson, Walter F., Bubford Staffle and Roy A. Adeltfelt. Pupil Personel and Guidance Services. 1961.

✓ Ptacek, William Joseph. "Eighth Grade Pupil Achievement in Rural and City Schools in Western Nebraska," Dissertation Abstracts. 25 : 200; 1964.

Shim, Chung Phing. "A Study of the Commulative Effect of Four Teacher Characteristics on the Achievement of Elementary School Pupils," Dissertation Abstracts. 24 : 5225 - 5226-A; 1964.

תוצאות

แบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียน
เรื่อง

การศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียน
ในโครงการนาร่อง ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
เขตการศึกษา 4

คำชี้แจง ผู้ตอบแบบสอบถามชุดนี้ เฉพาะผู้ปกครองนักเรียน

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของครอบครัว

ตอนที่ 2 ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี

2. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
ของโรงเรียนประถมศึกษา โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

3. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

4. คำตอบของท่านจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการ ฯ

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายฉ่ำ ชัยศรี

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1
สภาพทั่วไปของครอบครัว

1. คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง
เกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 30 ปี 30-39 ปี

40-49 ปี ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา

ระดับประถมศึกษา (ป.1-ป.7) หรือเทียบเท่า

ระดับมัธยมศึกษา (ม.1-ม.6) หรือเทียบเท่า

ระดับอุดมศึกษา หรือเทียบเท่า

4. มีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่กำลังเรียนระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีฐานะเป็น

พ่อ-แม่

พี่

ญาติ

เกี่ยวข้องในฐานะอื่น (โปรดระบุ).....

2. คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาว่า สภาพทั่วไปของครอบครัวของท่านเป็น
อย่างไร เมื่อท่านอ่านแบบสอบถามแต่ละข้อแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย
ลงใน ที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. สภาพการอยู่ร่วมกันของสามี-ภรรยา

- อยู่ร่วมกัน
- แยกกันอยู่ หรือ หย่าร้าง
- ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดถึงแก่กรรม
- ถึงแก่กรรมทั้งสองฝ่าย
- อาศัยอยู่กับผู้ปกครอง

2. จำนวนบุตรที่อยู่ในความอุปการะ

- 1-3 คน
- 4-6 คน
- 7 คนขึ้นไป

3. จำนวนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ในปัจจุบัน

- 1 คน
- 2 คน
- 3 คนขึ้นไป

4. บุตรที่กำลังศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนนี้เป็นบุตรในลำดับที่

- 1
- 2
- 3
- ลำดับที่อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. อาชีพหลักของครอบครัว

- เกษตรกรรม
- รับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ
- ค้าขาย
- รับจ้าง
- หรืออื่น ๆ (โปรดระบุ)

6. รายได้ (หมายถึงรายได้รวมของสมาชิกในครอบครัวที่มีส่วนในการหาเงินมาใช้จ่ายภายในบ้าน)

- ต่ำกว่าเดือนละ 2,000 บาท
- เดือนละ 2,001 - 5,000 บาท
- เดือนละ 5,001 - 10,000 บาท
- เดือนละ 10,001 - 20,000 บาท
- เดือนละ 20,001 บาท ขึ้นไป

7. เหตุผลที่ให้ผู้ตรเรียนในโรงเรียนนี้เพราะว่า (ตอบได้หลายข้อ)

- การไปมาสะดวก
- ได้รับทุนการศึกษา
- โรงเรียนอยู่ใกล้บ้าน
- โรงเรียนช่วยเหลือเด็กมาก
- โรงเรียนมีชื่อเสียงดี
- ครูโรงเรียนนี้สอนดี
- ครูแนะนำให้ส่งเข้าเรียน
- มีพี่น้องเรียนอยู่ที่นั่นแล้ว
- โรงเรียนมีอุปกรณ์ทันสมัย
- ครอบครัวอื่นชักชวน
- ไม่ทราบว่าจะให้เรียนที่ไหน
- หรืออื่น ๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2

ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน
ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาว่า ท่านมีทัศนะหรือความคิดเห็นอย่างไรต่อการที่รัฐ
ขยายการศึกษาภาคบังคับให้สูงขึ้นจนถึงระดับมัธยมศึกษา เมื่อท่านอ่านแบบสอบถาม
แต่ละข้อแล้ว โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับทัศนะของท่านที่สุด

ข้อ	ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อ การขยายการศึกษาภาคบังคับ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง
1	ผู้ที่ชื่อเสียงมักจะเป็นผู้ การศึกษาสูง
2	ผู้มีการศึกษาสูงมีโอกาสประสบ ความสำเร็จในชีวิต
3	บุคคลที่ไม่มีการศึกษา มักจะเสียเปรียบ ผู้มีการศึกษา
4	การศึกษาเท่านั้นจะทำให้เราฉลาด ทันคน
5	การศึกษามีความจำเป็นในการคบหา สมาคมกับคนทั่วไป
6	การศึกษาทำให้เราเป็นผู้มีความรู้ กว้างขวาง

ข้อ	ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
7	ทุกคนควรจะชวนขยายหาความรู้ ถ้ามีโอกาส
8	อนาคตของบุคคลทุกคนจะรุ่งเรือง ต้องอาศัยการศึกษา
9	ผู้มีอาชีพที่ดีเป็นผู้ที่มีการศึกษาคดี
10	คนที่มีการศึกษาย่อมหางานทำได้ง่าย กว่าคนที่ไม่มีการศึกษา
11	ผู้ที่ประกอบอาชีพแล้วร่ำรวย มักจะเป็นผู้มีการศึกษาสูง
12	ประเทศจะเจริญก้าวหน้า ถ้าประชาชนมีการศึกษาคดี
13	การปกครองระบอบประชาธิปไตย นั้นต้องอาศัยประชาชนที่มีการศึกษาคดีช่วย
14	บุคคลที่จะมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศ ได้คือนั้น ต้องเป็นผู้มีการศึกษา
15	ผู้มีอำนาจในการบริหารประเทศนั้น ต้องเป็นผู้มีการศึกษา
16	การได้รับการศึกษา จะทำให้ได้เป็นเจ้าของคน

ข้อ	ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อ การขยายการศึกษาภาคบังคับ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง
17	ครอบครัวที่มีบุตร ได้รับการศึกษาสูง จะช่วยให้ครอบครัวมีฐานะดีขึ้นด้วย
18	คนที่มีการศึกษา จะได้รับการยกย่อง ให้เกียรติจากคนทั่วไปเสมอ
19	การศึกษา ไม่มีวันจบสิ้น บุตรหลาน ของเราจะต้อง เรียนรู้อยู่เรื่อยไป
20	ต้องการที่จะส่งบุตรให้ เรียนต่อไป เท่าที่บุตรสามารถจะเรียนได้
21	ประเทศไทยเราควรขยายการศึกษา ภาคบังคับ 9 ปี อย่างกว้างขวาง
22	ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้บุตร ได้ ศึกษาอย่างน้อยถึงระดับมัธยมศึกษา
23	ผู้ปกครองควรมีความรู้ เรื่องการศึกษา ของบุตร เพื่อจะได้ช่วยแก้ปัญหาในการ ศึกษาของบุตร ได้
24	ผู้ปกครองควรเตรียมพร้อมเรื่องการ เงิน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการศึกษา ของบุตร
25	ผู้ปกครองควรจัดหาอุปกรณ์ เครื่องเขียนแบบเรียนให้บุตร ได้

ข้อ	ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
26	ผู้ปกครองควรจัดหาเสื้อผ้า เครื่องแต่งกายให้บุตรได้
27	ผู้ปกครองควรจัดอาหารกลางวันให้แก่บุตรได้
28	ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือกับโรงเรียน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
29	ผู้ปกครองควรส่งเสริมให้บุตรได้ศึกษาเพิ่มเติมในระหว่างอยู่ที่บ้าน
30	ผู้ปกครองส่งเสริมให้บุตรได้ร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น
31	ผู้ปกครองควรจัดส่งบุตร เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาทันทีที่จบชั้น ป.6
32	ผู้ปกครองควรช่วยให้บุตรได้เรียนซ่อมเสริมวิชาต่าง ๆ
33	การศึกษาแค่จบชั้น ป.6 ไม่เพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานการประกอบอาชีพของบุตรในปัจจุบัน
34	ท่านส่งบุตรเข้าเรียนเพราะเห็นว่า เป็นบุตรชายควร ได้รับความศึกษาสูงขึ้น

ข้อ	ทัศนะของผู้ปกครองนักเรียน ที่มีต่อ การขยายการศึกษาภาคบังคับ	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่างยิ่ง
35	ท่านส่งบุตรเข้าเรียนเพราะเห็นว่า เป็นบุตรหญิงควรได้รับการศึกษาสูงขึ้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

นายจำ ชัยศรี

แบบสอบถามสำหรับครู อาจารย์

เรื่อง

การศึกษาทักษะของครูในโรงเรียนในโครงการนาร่อง
ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เขตการศึกษา 4

คำชี้แจง ผู้ตอบแบบสอบถามชุดนี้เฉพาะครู อาจารย์

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ความพร้อมที่คาดหวังและความพร้อมที่เป็นจริงของโรงเรียนตามทักษะ
ของครู อาจารย์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงความพร้อมของโรงเรียน

2. คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
ของโรงเรียนประถมศึกษา โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
3. คำตอบของท่าน ผู้วิจัยเก็บรักษาไว้เป็นความลับ
4. คำตอบของท่านจะมีประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการฯ

ขอขอบคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

นายจำ ชัยศรี

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

ตอนที่ 1

ความพร้อมที่คาดหวังและที่เป็นจริงของโรงเรียน

1. คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงใน
หน้าข้อความที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

 ชาย

 หญิง

2. อายุ

 ต่ำกว่า 30 ปี

 30 - 39 ปี

 40 - 49 ปี

 ตั้งแต่ 50 ปี ขึ้นไป

3. คุณวุฒิ

 ต่ำกว่าปริญญาตรี

 ตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

4. ประสบการณ์ที่ดำรงตำแหน่งปัจจุบัน

 ต่ำกว่า 10 ปี

 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป

2. ค่าใช้จ่าย

ขอความกรุณาท่านได้โปรดพิจารณาว่า ความพร้อมของโรงเรียนในด้านงานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานกิจการนักเรียน ว่ามีความพร้อมที่คาดหวังในระดับใด และความพร้อมที่เป็นจริงในระดับใด ตัวอย่างเช่น

ข้อ	ความพร้อมของโรงเรียน	ที่คาดหวัง					ที่เป็นจริง				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	การจัดบ้านพักครู										

ถ้าท่านเห็นว่าความเป็นจริงในขณะนี้ โรงเรียนของท่านสมควรที่มีความพร้อมมากเพราะมีบ้านพักจำนวนหลายหลังแล้ว แต่ท่านคาดหวังว่าจะให้มีความพร้อมมากที่สุด คือครูที่ไม่มีบ้านของตนเองได้เข้าอยู่บ้านพักทุกคน ท่านก็ทำเครื่องหมาย มาก และมากที่สุด ตามตารางข้างบนนี้

ขอขอบคุณอย่างยิ่ง ที่ท่านได้เสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถามฉบับนี้

ข้อ	ความพร้อมของ โรงเรียน	ที่คาดหวัง					ที่เป็นจริง				
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
10	การจัดกิจกรรมส่งเสริม การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
11	การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
12	การจัดกิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตยในโรงเรียน

ตอนที่ 2

โปรดเขียนข้อเสนอแนะในการปรับปรุงความพร้อมของโรงเรียนในโครงการนำร่อง
ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี เขตการศึกษา 4

ประเด็นที่ต้องปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
1. <u>งานบริหารทั่วไป</u>
2. <u>งานวิชาการ</u>
3. <u>งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน</u>
4. <u>งานกิจการนักเรียน</u>

ประเด็นที่ต้องปรับปรุง	ข้อเสนอแนะ
5. <u>เรื่องอื่น ๆ</u>	
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอขอบพระคุณ

นายจำ ชัยศรี

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นายจำเริญ ชื่อสกุล ชัยศรี

เกิดวันที่ 10 เดือน มิถุนายน พุทธศักราช 2489

สถานที่เกิด อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา

สถานที่อยู่ปัจจุบัน บ้านเลขที่ 4/2 หมู่ที่ 1 ถนนแม่หลวน ตำบลตลาดใหญ่

อำเภอเมืองภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 8300

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน ผู้ช่วยศึกษานิเทศก์จังหวัดภูเก็ต

สถานที่ทำงานปัจจุบัน สำนักงานศึกษานิเทศก์จังหวัดภูเก็ต

ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต

ถนนเรีสร จังหวัดภูเก็ต 83000

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2506 มัธยมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนเทพาวชิราวุธ สงขลา

พ.ศ. 2508 ป.กศ. จากวิทยาลัยครูสงขลา

พ.ศ. 2512 พ.ม. (ศึกษาค้นคว้าตนเอง)

พ.ศ. 2519 กศ.บ. (วิชาเอกภาษาไทย วิชาโทประวัติศาสตร์)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา

พ.ศ. 2534 กศ.ม. (การบริหารการศึกษา)

จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษาทัศนะของครูและผู้บริหารของนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนำร่อง
ที่มีต่อการขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา 9 ปี ในเขตการศึกษา 4

บทคัดย่อ
ของ
ฉ่ำ ชัยศิริ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา

มกราคม 2535

จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้ เพื่อศึกษาทัศนะของครู-อาจารย์ ในโรงเรียนในโครงการนาร่อง ที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 ใน 4 ด้าน คือ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานกิจการนักเรียน และศึกษาทัศนะของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการขยายการศึกษาภาคบังคับ

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครู-อาจารย์ ในโรงเรียนในโครงการนาร่องขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี ในเขตการศึกษา 4 จาก 7 โรงเรียน จำนวน 60 คน และผู้ปกครองนักเรียนที่กำลังเรียนระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนในโครงการนาร่อง ของโรงเรียนดังกล่าว จำนวน 214 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้สถิติ คือ ค่าคะแนนร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยสำคัญสรุปได้ว่า

1. ครู-อาจารย์ในโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในเขตการศึกษา 4 เห็นว่าโรงเรียนในโครงการนาร่อง มีความพร้อมในการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้ในระดับปานกลางทุกด้าน
2. ผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนในโครงการนาร่อง มีความเห็นด้วยในการขยายการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี และพร้อมที่จะให้การสนับสนุนการศึกษาของบุตรในระดับมัธยมศึกษา
3. ครู-อาจารย์เห็นว่าโรงเรียนในโครงการนาร่อง ในเขตการศึกษา 4 ยังมีข้อควรปรับปรุงอีกมากทั้งสี่ด้าน คือ งานบริหารทั่วไป งานวิชาการ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน และงานกิจการนักเรียน และเห็นว่าโรงเรียนในโครงการขาดแคลนบุคลากรที่จะทำการสอนรายวิชา วัสดุครุภัณฑ์สำนักงาน ห้องเรียนพิเศษ ห้องสำหรับจัดกิจกรรม และงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ ครู-อาจารย์ ได้เสนอแนะว่า รัฐควรจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานให้แก่โรงเรียนในโครงการนาร่องเพิ่มขึ้น เพื่อช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

A STUDY OF PECEPTION OF TEACHERS AND PARANTS TOWARDS THE NINE-YEAR
COMPULSORY EDUCATION PILOT PROJECT IN EDUCATION REGION IV

AN ABSTRACT

BY

CHAM CHAISRI

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

January 1992

The purposes of this research were to study the perception of teachers towards the Nine-Year Compulsory Education Pilot Project in Education Region IV in four aspects : general administration, academic affairs, school-community relations, and student affairs and to study parents' opinions toward the schooling expansion.

The population in this research was 60 teachers from seven pilot schools and 214 parents. The research instrument used for collection the data was the five point-scale questionnaire, and the statistics used for analyzing the data were the percentage, mean, and standard deviation.

The main research findings were as follows :-

1. The teachers in the nine-year compulsory education pilot project schools in the Education Region IV perceived that the schools in the pilot project were ready to provide secondary education as a moderate level in all aspects.

2. The parents whose children were in the pilot project schools agreed to the expansion of the nine-year compulsory education, and were ready to support their children to learn at secondary education level.

3. The teachers perceived that the schools under the nine-year compulsory education still needed much improvement in all four aspects : general administration, academic affairs, school-community relations, and student affairs. They viewed that the pilot project

schools lacked personnel to teach specific subjects, office equipments, special classrooms, activity rooms. In addition, the teachers also suggested that the government should increasingly allocated necessary resources for the schools.